

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Katedra ekologie krajiny

Studijní obor: Územní technická a správní služba

**Vliv turismu na vybrané složky ochrany přírody a krajiny
v Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce.**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Karel Houdek**

Autor práce: **Jana Nováková**

Děčín, 2012

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra aplikované ekologie

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Nováková Jana

Územní technická a správní služba - kombinované Litvínov

Název práce

Vliv turismu na vybrané složky ochrany přírody a krajiny v Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce.

Anglický název

The influence of tourism on selected aspects of protection of nature and landscape in the protected landscape area Labské pískovce.

Cíl práce

V zájmovém území ověřit současnou nabídku cestovního ruchu a jejich vliv na jednotlivé složky – společenstva ochrany přírody, krajiny a životního prostředí vůbec. Na základě výsledků rešerší, terénních šetření a k tomu účelu uskutečněných konzultací, navrhnou konkrétní opatření pro eliminaci negativních vlivů a současně doporučit ty environmentálně šetrné příležitosti – aktivity ze strany cestovního ruchu a turismu, v zájmu podpory rozvoje zájmového území.

Metodika

analýza vnějších a vnitřních vztahů zájmového území
rešerše dostupných, jako i inspiračních pramenů k zadánému tématu
sběr a vyhodnocení dat prostřednictvím vlastního šetření
konzultace s terénními pracovníky ochrany přírody a představiteli dotčených obcí
sumarizace získaných poznatků a jejich vyhodnocení
návrh konkrétních opatření a doporučení

Harmonogram zpracování

1. etapa - analýza vnějších a vnitřních vztahů zájmového území a rešerše dostupných pramenů - V.-VI. 2011
2. etapa - vlastní terénní šetření, konzultace s představiteli místní samosprávy a pracovníky ochrany přírody - VI. - X. 2011
3. etapa - sumarizace poznatků a upřesňující konzultace, jako i doplňková terénní šetření - IX. - XI. 2011
4. etapa - vyhodnocení poznatků, stanovení priorit k nápravě spolu s návrhy na šetrný rozvoj cest. ruchu - XI. 2011 - III. 2012
5. etapa - finální konzultace s vedoucím práce, finalizace bakalářské práce - III. - IV. 2012

Rozsah textové části

40 až 50 stran

Klíčová slova

destinace, šetrný cestovní ruch, ekologické zátěže, únosnost, kapacita

---

Doporučená zdroje informací

Konceptní dokumenty vyřídil územně správních celků k tématu

Konceptní dokumenty dotčeného sídlištního útvaru

Metodika aplikace Místní agendy 21

Metodika Environmentálního systému řízení (EMAS)

zák.č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na živ. prostředí v platném znění

B a DP absolventů FŽP ČZU Praha, PIF UK Praha a University Hr. Králové.

Hadač E., (1982), Krajina a lidé, Academia

Hadač, Moldan, Stoklasa, (1983) Ohrožení příroda – Člověk, biosféra, technosféra, Horizont

Dotazník IS - www.cenia.cz

Studijní podklady k předmětům Cestovní ruch v krajině a Ekologické aplikace v krajině

Vedoucí práce

Houdek Karel, Mgr.

---

doc. Ing. Jan Vymazal, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Petr Štěpánka, CSc.

Dekan fakulty

V Praze dne 18.4.2012

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Vliv turismu na vybrané složky ochrany přírody a krajiny v Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce“ vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Karla Houdka a uvedla v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s právními předpisy a vnitřními předpisy Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze.

V Děčíně 20. 4. 2012

.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce Mgr. Karlu Houdkovi za ochotu a věcné a jasné připomínky a rady, kterými přispěl k vypracování předkládané bakalářské práce. Děkuji také své rodině a přátelům, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

Poděkování patří také Ing. Karlu Steinovi ze Správy CHKO Labské pískovce za trpělivost, ochotu a jeho čas.

V Děčíně, dne 20. 4. 2012

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se věnuje cestovnímu ruchu (turismu) a jeho vlivům na území Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce. Hlavním cílem práce je zhodnocení vlivu turismu na jednotlivé složky – společenstva ochrany přírody krajiny a životního prostředí a ověřit současnou nabídku cestovního ruchu. Na základě konzultací byly vytipovány nejvíce zatížené lokality. Pro vlastní šetření byla využita metoda pochůzek zaměřených na přímé vlivy turismu (eroze, ošlap), dodržování pravidel jako i na infrastrukturu, služby a mobiliář jednotlivých lokalit. Terénní šetření a další dostupná data jsou podkladem pro SWOT analýzu řešeného území. Chráněná krajinná oblast Labské pískovce byla vyhlášena v roce 1972 při obou březích Labe a je nejdéle velkoplošně chráněné území v Ústeckém kraji. Kromě zachovalé přírody, zahrnující oblasti skalních měst v okolí Tisé, Ostrova a Děčínského Sněžníku či kaňon Labe, je její součástí i oblast kulturní krajiny obklopující Národní park České Švýcarsko s mnoha obcemi s dochovanou lidovou architekturou.

Přínosem této práce je zmapování turistických aktivit, zejména pěší turistiky, cyklistiky, horolezectví a zhodnocení jejich vlivů na životní prostředí v řešeném území. Poukazuje na slabé stránky lokality a doporučuje opatření vedoucí k jejich zmírnění nebo odstranění, zároveň navrhuje opatření směřující k udržitelnosti rozvoje cestovního ruchu v regionu.

Klíčová slova:

Destinace, šetrný cestovní ruch, ekologické zátěže, únosnost, kapacita.

Abstract:

This Bachelor's thesis deals with tourism and its impact on the Protected Landscape Area of the Labe Sandstone Formations. The aim of the thesis is to evaluate the impact of tourism on all components - communities of the nature preservation of the landscape and the environment and at the same time to verify the current offer of tourism. On the basis of consultation there were chosen the most burdened localities. For the research itself there was used the method of walks focused on the direct impacts of tourism (e.g. erosion, footpath damage), observing the rules and also on the infrastructure, services and house contents of all localities. The terrain research

and other available data form the basis of the SWOT analysis of the monitored area. The Protected Landscape Area of the Labe Sandstone Formations was declared on the both banks of the Labe River in 1972 and it is the oldest large-area protected region. Apart from the preserved nature including the areas of rock towns and formations in Tisá, Ostrov and Děčínský Sněžník surroundings and the Labe Canyon, its part is also the area of the cultural landscape surrounding the National Park Czech Switzerland with many villages where folk architecture is well preserved.

This thesis contributes to mapping out of the tourist activities, especially hiking, cycling and rock climbing and their environmental impact ratings in the monitored area. The thesis also refers to the drawbacks of those localities and recommends measures leading to their reduction or elimination and at the same time it suggests measures striving for the tourist development in the region.

Key words:

Destination, environmentally friendly tourism, ecological burden, sustainability, capacity.

Seznam zkratk	19
1. Úvod	8
1.1 Cíle práce	9
1.2 Metodický postup	9
2. Literární rešerše	10
2.1 Historický vývoj Českého Švýcarska	10
2.2 Cestovní ruch	11
2.2.1 Legislativa a politika cestovního ruchu	12
2.2.2 Typy cestovního ruchu	12
2.2.3 Vlivy cestovního ruchu na životní prostředí	13
2.3 Vlivy turismu na území CHKO LP	15
2.4 Udržitelný rozvoj	16
2.4.1 Obecné pojetí udržitelného rozvoje	16
2.4.2 Principy udržitelného rozvoje cestovního ruchu	16
2.4.3 Typy udržitelného cestovního ruchu	17
3. Charakteristika zájmového území CHKO LP	17
3.1.1 Zřizovací právní předpis	17
3.1.2 Vymezení a poloha řešeného území	17
3.2 Environmentální rozměr lokality – přírodní podmínky a její ochrana	18
3.2.1 Základní charakteristika území	18
3.2.2 Klima a hydrologické poměry	19
3.2.3 Geologické poměry	20
3.2.4 Geomorfologická charakteristika	20
3.2.5 Flóra a fauna	20
3.2.6 Chráněná území	21
4. Analytická část - dílčí analýza vlivů cestovního ruchu turismu na jednotlivé složky životního prostředí	24
4.1 Úvod a metodika	24
4.2 Zdroje informací a způsob jejich zajištění a využití	24
4.3 Atraktivita území v oblasti cestovního ruchu	25
4.3.1 Atraktivita území dle ubytovacího potenciálu	25
4.3.2 Nejvýznamnější přírodní atraktivity území	25
4.3.3 Významné kulturní atraktivity	26
4.3.4 Přírodní a kulturní atraktivity širší oblasti	26
4.3.5 Atrakce v širší oblasti	27
4.3.6 Turistické aktivity a sportovně-rekreační infrastruktura	27
4.4 Přímé vlivy turismu na vegetaci, půdu a erozní jevy	30
4.4.1 Kategorizace negativních dopadů turismu na ŽP	30
4.4.2 Environmentální rizika	30
4.4.3 Přírodní procesy	31
4.4.4 Intenzita negativního vlivu dle území	32
4.5 Stav hlavních složek životního prostředí na území CHKO LP	33
4.5.1 Emise znečišťujících látek do ovzduší	33
4.5.2 Povrchové a podzemní vody	33

4.5.3	Biologická rozmanitost a ekologické funkce krajiny	34
4.5.4	Územní systém ekologické stability na území CHKO LP	34
4.6	Aktuální záměry na řešeném území posuzované dle EIA	35
4.7	SWOT analýza.....	35
4.8	Výsledné analytické závěry	41
5.	Návrhová část.....	41
5.1	Obecná východiska.....	41
6.	Konkrétní návrhy a doporučení pro environmentálně šetrný rozvoj regionu	42
7.	Diskuse	44
8.	Závěr	46
9.	Přehled literatury a zdrojů dat.....	48
	Přílohy.....	

Seznam zkratek

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
HUZ	hromadná ubytovací zařízení
CHKO	chráněná krajinná oblast
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NP	národní park
NPP	národní přírodní památka
NPR	národní přírodní rezervace
NS	naučná stezka
PP	přírodní památka
PR	přírodní rezervace
ROP	Regionální operační program
SRCR ÚK	Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SRN	Spolková republika Německo
SROP	Společný regionální operační program
UNWTO	Světová turistická organizace OSN

1. Úvod

Zvyšující se požadavky společnosti vytvářejí náročnější a složitější technologické postupy, které jsou vázány na spotřebu obnovitelných i neobnovitelných přírodních zdrojů. Se vzrůstající intenzitou disturbancí v krajině dochází k narušování její ekologické stability a k zhoršování životního prostředí. Uvědomění si negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí v globálním měřítku a jejich přímá odezva, vedly k pojmenování hlavních problémů současné společnosti. Jako východisko byl definován udržitelný rozvoj.

Technický pokrok zvyšuje životní úroveň a ovlivňuje nárůst volného času, který stále více lidí tráví aktivitami jako je sport, rekreace, turistika a tím roste i jeho společenský význam. Tento nový jev ovlivňuje cestovní ruch, který se tak stává celosvětově nejperspektivnějším hospodářským odvětvím.

Neporušená a zachovalá přírodní krajina, za kterou aktéři cestovního ruchu přijíždějí, je jimi mnohdy poškozována. Bezvýhradný zákaz využívat turisticky atraktivní lokality není východiskem. Zabránit nevhodnému využívání nebo devastaci turistických destinací lze pomocí monitoringu a vhodnou aplikací lokálních znalostí místních podmínek, znalostí pravděpodobných hrozeb a nosné kapacity prostředí, kterou však není lehké definovat. Existence limitů a jejich vhodné nastavení je předpokladem pro přesnou diagnostiku, rozhodování, kontrolu a usměrňování lidské činnosti. Takovou možnost nám do jisté míry může poskytnout vyhlášení chráněného území, kde jsou jisté limity nastaveny při jeho vyhlášení nebo zřízení.

Národní parky jsou vyhlášeny na místech s hojnými přirozenými biotopy a ekosystémy bez zásadního antropogenního vlivu, chráněné krajinné oblasti zahrnují místa hospodářsky využívaná člověkem, proto je jejich cílem ochrany nejen aktivní péče o krajinné složky (geobiocenózy, hydrobiocenózy, skály apod.), ale především rozvoj hospodářského využívání krajiny (SEKRETARIÁT ÚMLUVY O BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI 2004).

Významnými hodnotami CHKO jsou i dochované památky historického osídlení a je tedy krajinou kulturní, kde byla a je příroda formována člověkem. Proto na rozdíl od národního parku, může chráněná krajinná oblast, nejen zajistit péči o krajinné složky, ale plnit i aktivní roli při jejím rozvoji. V současné době je nutné pohlížet na rozvoj především v rámci principů udržitelnosti.

Téma této bakalářské práce jsem zvolila proto, že Chráněná krajinná oblast Labské pískovce (CHKO LP) je nejen jedinečnou lokalitou z hlediska přírodních hodnot, ale patří do jedné z významných turistických oblastí v rámci České republiky, Českého Švýcarska. Po zapojení České republiky do Schengenského prostoru v roce 2007, se otvírají další možnosti využití potenciálu cestovního ruchu k rozvoji této oblasti a navázání na dlouholetou mezinárodní tradici turismu v kraji Labských pískovců.

Výhodná poloha Českého Švýcarska poblíž hranice s ekonomicky silným Německem je významný faktor, který může zásadním způsobem ovlivnit rozvoj území. Oblast Českosaského Švýcarska představuje destinaci cestovního ruchu evropského významu a potenciální zápis této lokality na seznam UNESCO může být impulsem pro prohloubení bilaterální (přeshraniční) spolupráci a zvýšit tak turistickou atraktivitu celého území, proto téma vlivu cestovního ruchu a ochrany přírody zde může být do budoucna aktuální.

Několik studií, zabývajících se problematikou cestovního ruchu, bylo zpracováno již před 5 -ti lety. Tato práce by měla být přínosem, zejména v aktualizaci informací a do určité míry i zpětnou vazbou, zda na základě předchozích získaných dat navržená opatření splnila účel a vedla k předpokládaným cílům - minimalizaci nebo úplnému odstranění příčin negativních dopadů poškozující přírodu a krajinu. Většina těchto prací se věnuje především území Národního parku České Švýcarsko (NP ČŠ). Chráněnou krajinnou oblast Labské pískovce zpracovávají pouze okrajově, i z tohoto pohledu spatřuji přínos této práce. Výjimkou jsou dvě studie Tiské stěny a Kaňon Labe, které řeší negativní vlivy lidské činnosti, spojené především s turismem, na území CHKO LP. Nicméně na území Labských pískovců je více lokalit zasluhující si pozornost, i když výběr těchto dvou má své opodstatnění.

1.1 Cíle práce

Cílem práce je v zájmovém území ověřit současnou nabídku cestovního ruchu, vyhodnotit negativní dopady turistického využívání na jednotlivé složky – společenstva ochrany, přírody, krajiny a životního prostředí. Na základě rešerší, terénních šetření a k tomu účelu uskutečněných konzultací, navrhnout konkrétní opatření eliminující negativní vlivy a doporučit environmentálně šetrné příležitosti – aktivity ze strany cestovního ruchu a turismu, v zájmu podpory a rozvoje zájmového území.

Práce je rozdělena do dvou částí. Jádrem této bakalářské práce je dílčí analýza vlivů cestovního ruchu – turismu na jednotlivé složky životního prostředí na území CHKO LP. V teoretické části je zpracována literární rešerše se zaměřením na cestovní ruch (turismus), problematiku jeho rozvoje a principy udržitelnosti v kontextu ochrany přírody a krajiny, zahrnují definice a vymezení pojmů týkajících se jednotlivých oblastí. Další samostatné kapitoly se zabývají vymezením a popisem řešeného území, přírodních podmínek a jejich ochrany.

Praktická část je rozdělena na dvě samostatné části, analytickou a návrhovou. Analytická hodnotí stav jednotlivých složek životního prostředí, potenciál území a jeho okolí z pohledu cestovního ruchu a pomocí terénních šetření zkoumá především přímé vlivy na vegetaci, půdu a erozní jevy v řešeném území. V závěru shrnuje silné a slabé stránky území a jeho příležitosti a hrozby podrobná SWOT analýza. Návrhová část, s odkazem na výsledné analytické závěry prezentuje obecná opatření eliminující negativní vlivy turismu, které představují hrozbu v zájmovém území, a doporučuje konkrétní návrhy na environmentálně šetrné využívání území v rámci cestovního ruchu.

1.2 Metodický postup

V teoretické části práce jsem vypracovala literární rešerši dostupných informačních zdrojů. Pro nastínění obecné problematiky cestovního ruchu, udržitelného rozvoje a ochrany přírody jsem čerpala z českých a zahraničních publikací, internetových stránek a portálů. Definice důležitých pojmů jsem získala v odborné literatuře, výkladových slovnících a na oficiálních internetových stránkách českých i mezinárodních organizací, např. United Nation World Travel Organization (UNWTO). Vymezení a charakteristika území je zpracována z interních materiálů správ CHKO LP a NP ČŠ a z odborné literatury převážně českých autorů. Součástí práce je i legislativa upravující zákonné povinnosti a práva související s vyhlášením CHKO a NP, ochranou přírody a s posuzováním vlivů podle zákona o EIA.

Praktickou část jsem sestavila pomocí sumarizace získaných dat během vlastního terénního šetření a dotazováním na Správě CHKO LP, NP ČŠ. Další informace jsem vyhledala na internetových turistických, cyklistických a horolezeckých portálech např. Klubu českých turistů (KČT). Základem tabulek vlastní konstrukce jsou data získaná z výročních zpráv jednotlivých organizací nebo data poskytovaná Českým statistickým úřadem. Využila jsem také studie a koncepce řešící podobná témata v této i jiné lokalitě s podobnými parametry. Nakonec jsem pomocí analyticko-syntetické metody vyhodnotila získaná data a navrhla vhodné environmentálně šetrné aktivity v oblasti cestovního ruchu.

Tuto práci jsem podle potřeby doplnila grafickou dokumentací, tabulkami a vlastními fotografiemi, které mají zdokumentovat především nepříznivé dopady jak lidské činnosti, tak přirozené přírodní procesy, které mají vliv na přírodní prostředí.

Použité orografické členění a názvosloví je dle autorského kolektivu Geografického ústavu ČSAV pod vedením J. Demka, publikováno v Zeměpisném lexikonu ČSR – Hory a nížiny, vydaném v nakladatelství Academia v roce 1987.

Nomenklatura rostlin a živočichů v rámci celého textu je uvedena v samostatném oddíle literárních zdrojů.

2. Literární rešerše

2.1 Historický vývoj Českého Švýcarska

Název oblasti České Švýcarsko vznikl v 1. polovině devatenáctého století (NÁHLÍK et FIŠER 2003). V Evropě, zejména v německy mluvících zemích, název „Švýcarsko“ označuje oblasti s mimořádnou krajinnou a přírodní krásou. Své kořeny má na německé straně v Sasku, kde se začalo užívat pojmenování Saské, Saskočeské a později i České Švýcarsko.

Termín „České Švýcarsko“ byl v minulosti užíván pouze jako místně popisný a ani v současné době není pevně ukotven v terminologii cestovního ruchu, jelikož nejednoznačně definuje tuto turistickou oblast. *„Problém spočívá spíše v obecném vnímání Českého Švýcarska pouze jako území stejnojmenného národního parku, zatímco pro okolní (širší) území převládá tradiční název Labské pískovce“* (SPF GROUP 2009). K nesnadnému vymezení tohoto území, jako regionu cestovního ruchu (destinace), přispívá i možnost obecně definovat destinaci z několika různých pohledů. Změnou prošla také kritéria pro vymezování destinace. Turistická destinace je dnes podle PÁSKOVÉ (2008) definována spíše vnitřními vazbami v rámci destinačních procesů, na daném území, než jako území se stejnými fyzicko-geografickými vlastnostmi. Dále uvádí jako vhodný model destinačního regionu, dvě funkčně odlišné, ale vzájemně se doplňující části, které jsou propojené vazbami: destinační jádro a destinační území. Tento model se dá vztáhnout i na Českosaské Švýcarsko, kde za jádrovou část můžeme označit NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce zahrnout do destinačního území.

Prvními návštěvníky (turisty) Českosaského Švýcarska, byly zejména vzdělané a majetné vrstvy obyvatelstva v době romantismu. Rozvoj turistiky v 19. století byl krátce utlumen I. světovou válkou. Vzhledem ke geografické poloze měli politické události minulého století zásadní vliv na toto území. Významnou úlohu zde hrálo demografické složení obyvatelstva a jeho vývoj. Před začátkem II. světové války bylo toto území osídleno převážně německým obyvatelstvem. *„Němci ho nazývali*

Říšskou župou Sudety (Reichsgau Sudetenland)...toto území, které nacisté více než šest let považovali za své, mělo po druhé světové válce všechna svá zvláštní specifika, od velkého počtu Němců v něm usazených až po nedostatky kvalitních lidských zdrojů“ (HRADECKÝ 2010). Největší újmu region utrpěl vinou kulturních, sociálních a ekonomických poměrů po skončení II. světové války, kdy došlo k odsunu německého obyvatelstva. Tento dramatický úbytek počtu původních obyvatel a sestěhování nových osídlenců bez kulturních vazeb s lhostejným vztahem k regionu vedl k devastaci území a zániku mnoha obcí s historickými tradicemi (RADVANOVSKÝ 1997).

Unikátní geomorfologie a zachovalost přírody vedla k vyhlášení velkoplošných chráněných území, nejprve chráněné krajinné oblasti a později i území s nejvyšším stupněm ochrany – Národní parky Saské a České Švýcarsko (PATZELT 2008). Dnes jsou tedy na území Českosaského Švýcarska čtyři chráněná území: Chráněná krajinná oblast Labské pískovce, Národní park České Švýcarsko, Nationalpark Sächsische Schweiz (Národní Park Saské Švýcarsko), a Landschaftsschutzgebiet Sächsische Schweiz (Chráněná krajinná oblast Saské Švýcarsko). Vymezení CHKO LP v rámci ČR viz Obrázek 1.

Obrázek 1: Vymezení zájmové oblasti v rámci ČR,
Zdroj: AOPK 2006, převzato: Atlas cestovního ruchu ČR

2.2 Cestovní ruch

Cestovní ruch (CR) je relativně nový sociální jev přesahující do mnoha oborů a můžeme jej charakterizovat jako mezioborové odvětví. Vymezit CR lze pomocí definic, které se účelově používají např. v ekonomii, geografii, sociologii a ekologii (PÁSKOVÁ 2008). Praktické využití má statistická definice, která cestovní ruch popisuje jako „aktivity osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí, nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času, obchodním jednáním či jiným účelem“ (UNWTO 1995). Obecně je cestovní ruch definován jako souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z cestování a pobytu osob, přičemž místo pobytu není hlavním ani trvalým místem bydlení a zaměstnání.

Současný vzestupný trend CR je ovlivňován globálním hospodářským růstem (WORLD BANK 1997), neustálou expanzí a diverzifikací se stal jedním z největších a nejrychleji rostoucích hospodářských odvětví na světě. Údaje z UNWTO (2011) dokumentují prakticky nepřerušovaný růst počtu zahraničních turistů v uplynulých šesti desetiletích (viz Tabulka 1).

Tabulka 1: Celosvětový nárůst zahraničních turistů

Rok	1950	1980	1990	2000	2010
Počet v mil.	25	277	435	675	940

Zdroj: UNWTO Tourism Highlights 2011 Edition, vlastní konstrukce

I v České republice se CR, jako významná oblast národního hospodářství, stává stále důležitější složkou regionálního rozvoje, v roce 2009 se podílel 2,8 % na hrubém domácím produktu (HDP¹). S růstem HDP se zlepšují životní podmínky v těchto destinacích, neboť „cestovní ruch je významně vázán na místo (region) svého vzniku (destinaci cestovního ruchu), čímž podporuje stabilitu regionálních a místních ekonomik“ (TITTELBAHOVÁ 2008). I pozitivně vnímaný ekonomický rozvoj může působit opačně a je spojen nejen s ekonomickými příležitostmi, ale i potenciálními hrozbami.

2.2.1 Legislativa a politika cestovního ruchu

Nositeli politiky cestovního ruchu v rámci Evropy je Evropská unie, na nižším územním stupni pak mezinárodní politiky cestovního ruchu (OECD, UNWTO, EK EU), národní politiky cestovního ruchu, regionální politiky cestovního ruchu (TITTELBAHOVÁ 2008).

Hlavním koncepčním dokumentem ČR pro oblast cestovního ruchu je „Koncepte státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007-2013“ (schválena v roce 2007).

Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, v platném znění, ukládá povinnost realizace rozvoje krajů (viz Příloha 5) a činí je odpovědné za rozvoj cestovního ruchu a celého kraje, včetně podpory soukromého podnikání. Nástrojem pro plnění této povinnosti jsou strategické a programové dokumenty. Jedním ze základních koncepčních dokumentů pro Ústecký kraj je „Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje na roky 2010-2015“ (SRCR ÚK).

2.2.2 Typy cestovního ruchu

V odborné literatuře se setkáváme s účelovým členěním podle forem a druhů CR. Formy turistiky jsou spojeny s motivem k účasti na cestovním ruchu (PÁSKOVÁ 2008). „Oproti formám cestovního ruchu, druhy určují průběh cestovního ruchu a způsob jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, s přihlédnutím k jeho účinkům“ (VYSTOUPIL et ŠAUER 2006, PÁSKOVÁ 2008).

Vzhledem k mezioborovému charakteru cestovního ruchu je jakákoliv typologie obtížná, např. SNOWDON et al. (2000) provedli klasifikaci typů, podle míry vlivů, na měkký a tvrdý cestovní ruch. (viz Tabulka 2). Cestovní ruch je členěn pro potřeby více oborů, ekonomie, geografie, sociologie a ekologie. Pro účely ochrany přírody se využívá rozdělení např. podle ročního období na letní a zimní, sezónní a

¹ Základní národohospodářský ukazatel užívaný pro měření přínosu celé ekonomiky (ekonomického růstu).

mimosezónní. Z ekologického (environmentálního) hlediska je však nejpodstatnější rozdělení v rámci dopadů CR, podle vlivu na životní prostředí. Např. podle geografického měřítka na globální, celostátní, regionální a místní, nebo podle časového měřítka na krátkodobě a dlouhodobě působící. Důležité je také rozdělení podle charakteru změny prostředí na vratné (dočasné) a nevratné, či podle dopadů na jednotlivé složky prostředí: voda, půda, ovzduší, biota.

Tabulka 2: Klasifikace měkkého a tvrdého cestovního ruchu

	Měkký cestovní ruch		Tvrdý cestovní ruch	
Atributy				
Socio-kulturní vazby	Silné	Významné	Omezené	Slabé
Vazba na místní podnikatele	Silná	Významná	Omezená	Slabá
Vlastnictví pracovní síly	Místní	Převážně místní	Převážně externí	Externí (zahraniční)
Negativní environment. dopady	Omezené	Rozmanité avšak omezené	Rozmanité	Významné
Měřítka, rozsah	Malé	Malé/střední	Střední/velké	Velké
Produkt	Místně specifický		Standardizovaný	
Příklad	Ubytování na statku	Malý hotel / penzion	Národní hotelový řetězec s regionálně specifickým produktem	Národní/mezinárodní hotelový řetězec

Zdroj: SNOWDON et al. (2000)

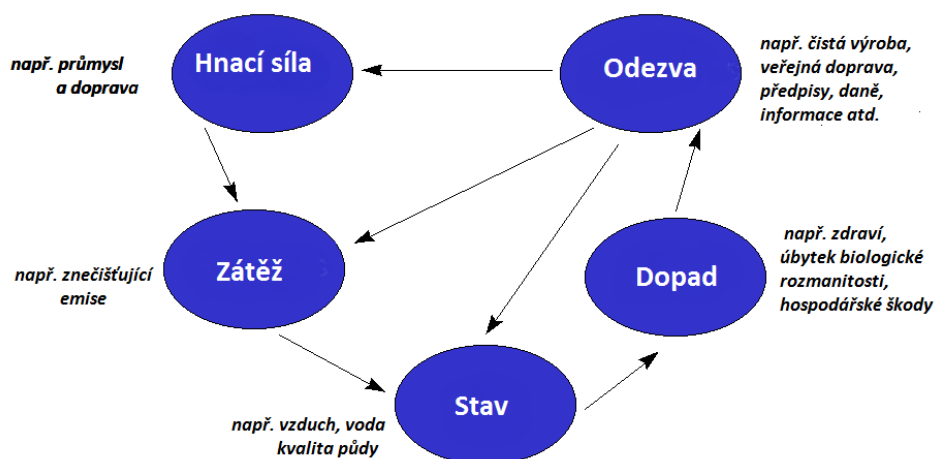
2.2.3 Vlivy cestovního ruchu na životní prostředí

Legislativní rozsah pro posuzování vlivů na životní prostředí upravuje zák. č. 100/2001 Sb. ze dne 20. února 2001 o posuzování vlivů na životní prostředí v platném znění. Tento zákon nařizuje posuzovat vlivy pomocí odborné expertízy tzv. EIA (environmental impact assessment). Jde o povinnost posoudit určité investiční záměry nebo činnosti ještě před jejich realizací z hlediska jejich vlivů na životní prostředí.

Rámcem pro nastínění působení turismu na životní prostředí a jeho příčinných vztahů je schéma DPSIR (Driving force – hnací síla, Pressure – zátěž, Situation – stav, Impact – dopad, Response – odezva, viz Obrázek 2), (EEA 1999).

- Hnací síla - poptávka po kvalitních zdrojích turismu (přírodní a kulturní podmínky, infrastruktura, služby)
- Zátěž – působení lidských aktivit související s turismem na životní prostředí
- Stav – složek prostředí v destinaci a míra jejího předchozího ovlivnění
- Dopad – změny životního prostředí vyvolané turismem (ztráta biodiverzity, erozní jevy, znečištění vod, ovzduší, snížení autoregulační schopnosti prostředí)
- Odezva – způsob reakce na procesy změn a výsledný stav prostředí (právní nástroje ochrany ŽP, vzdělávání, změna životního stylu)

Obrázek 2: H-Z-S-D-O (DPSIR) rámec

Zdroj: EEA, vlastní úprava

Souhrn dopadů změn vyvolaných zejména CR na přírodní i socio-kulturní složky ŽP se nazývá „Turistické znečištění“, které zpětně snižuje potenciál dané destinace pro rozvoj cestovního ruchu (ZELENKA et PÁSKOVÁ 2002). Znečištění přírodního prostředí imisemi označuje NOVOTNÁ [ed.] (2001) jako zátěž. Značnou zátěží pro ŽP je doprava a její forma. „Turismus je spojen s dopravou, která v současnosti představuje jedno z nejvýznamnějších rizik pro životní prostředí (znečištění ovzduší a vody)“ (MOLDAN 2003). Podle statistických údajů UNWTO pro rok 2010 polovina cestujících (51%) využila v roce 2010 leteckou dopravu, dalších 41% cestovalo po silnici, zbytek využilo železniční dopravu (2%), nebo cestovalo po vodě (6%). Trend nárůstu letecké dopravy a veliké procento uskutečňované dopravy po silnici je z hlediska životního prostředí nepříznivý.

Hlavním kritériem kvality turismu v turistické oblasti je stav jejího životního prostředí, proto je hlavním úkolem ochrana ŽP a jeho složek. Specifická rizika představují ekologické zátěže. V této souvislosti se hovoří především o starých ekologických zátěžích. Dle definice MŽP je za starou ekologickou zátěž považována kontaminace horninového prostředí, podzemních nebo povrchových vod v důsledku nevhodného nakládání s nebezpečnými látkami v minulosti (ropné látky, pesticidy, PCB, těžké kovy apod.). Kontaminovaná místa (např. skládky odpadů, průmyslové a zemědělské areály, nezabezpečené sklady nebezpečných látek, bývalé vojenské základny nebo území postižená těžbou nerostných surovin) jsou evidována ve veřejně přístupné databázi „Systém evidence kontaminovaných míst“ (SEKM), kde jsou rizika hodnocena definovaným textem: extrémní, vysoké, střední, nízké, žádné, neznámé (MŽP 2006).

CR se zasazuje o sociální i ekonomický rozvoj regionu a ovlivňuje životní prostředí, ekosystémy, antroposféru a lidské společenství i pozitivně. Mezi pozitivní (žádoucí) vlivy PÁSKOVÁ (2008) řadí například:

- ekonomickou a koncepční podporu pro dlouhodobou ochranu přírody, přírodních zdrojů, kulturního dědictví,
- vytváření příjmů, které mohou být využity pro ochranu a revitalizaci přírody a kulturního dědictví
- vytváření a prohlubování pochopení, úcty, vazeb a vztahu k přírodě, kultuře a kulturnímu dědictví, jiným národům a národnostem

V duchu „principu předběžné opatrnosti“² je však odůvodněné přikládat váhu i vlivům negativním, které při nesprávné organizaci a bez usměrnění CR vede k poškozování ŽP. Převládnou-li negativní vlivy CR nad „regenerační schopností“ přírody dochází podle MOURKA (2002) k jevu, který nazývá „efekt ničení turismu turismem“. „*Tak se ekosystém, zprvu vhodný a přitažlivý pro rekreaci, mění působením rekreantů na ekosystém s menšími rekreačními hodnotami a nakonec na ekosystém k rekreaci nepoužitelný*“ (HADAČ 1982). Podle BUTLERA (1980) prochází destinace šesti předvídatelnými etapami (fázemi): průzkum, zapojení, vývoj, konsolidace, stagnace a úpadek nebo omlazení.

Další složkou, kterou přímo ovlivňují turistické a rekreační aktivity je živá příroda. LIDDLE (1997) uvádí tři typy rušení živočichů: porušení klidu, střet s etologií nebo teritorialitou živočicha, obtěžování a přímou kolizi. DUFFUS et DEARDEN (1990) naznačují, že rekreační infrastruktura (silnice, toalety, turistická centra) mohou v mnohem větší míře rušit zvěř, než turistické aktivity jako takové.

2.3 Vlivy turismu na území CHKO LP

Ze studie „Tiské stěny“ zpracované v roce 2005 vyplývá, že tato turisticky nejvíce exponovaná lokalita v CHKO LP je nadměrně zatěžována. Podle VALEČKY (2005) zde probíhají současně procesy přírodní eroze a eroze ovlivněné lidskou činností (průchod velkého množství turistů a horolezecká činnost). Problémem je tak hlavně prostorová a časová distribuce návštěvníků na tomto území.

Další studie zabývající se vlivem turistického využívání na území CHKO LP je Studie Kaňon Labe. Labský kaňon v minulosti negativně ovlivňovala rozsáhlá těžba křemenných bělohorských pískovců. Pod Labskou strání je těžba zmiňována od 2. Poloviny 16. Století (STEIN 1992). VALEČKA et al. (2006) jednoznačně prokázali, že v současné době jsou zde primární příčinou eroze a přírodní procesy. Přesto zřízení rezervace přineslo jistá omezení, např. pro provozování horolezectví na pravém břehu Labe. Jedním z důvodů tohoto omezení je hnízdění sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*) a výra velkého (*Bubo bubo*) (BENDA 2005). Provozování horolezectví v NPR Kaňon Labe, za jasně definovaných podmínek, nově dočasně upravuje „Souhlas k vyznačení přístupových cest a vyhrazení míst k provozování horolezectví v Národní přírodní rezervaci Kaňon Labe“.

Právě v souvislosti se zvyšujícím se tlakem ze strany horolezců na tyto dvě lokality, probíhal ve spolupráci s Českým horolezeckým svazem (ČHS), monitoring návštěvnosti jednotlivých skalních objektů horolezci. V průzkumu turistického a horolezeckého užívání, pro připravovanou NPR Kaňon Labe TERHEŠOVÁ (2006) uvádí, že pro svou nepřístupnost a členitost terénu, je toto území minimálně navštěvované turisty, ale hojně využíváno horolezci.

---

² Lze-li vzhledem k okolnostem předpokládat, že hrozí nebezpečí nevratného nebo závažného poškození životního prostředí, nesmějí být pochybnosti, zda k takovému poškození skutečně dojde, důvodem pro odklad opatření, jež mají poškození zabránit. To znamená, že je třeba učinit veškerá opatření, aby se zabránilo možným negativním vlivům určité činnosti, ačkoli není vždy k dispozici dostatek přesných a nepochybných údajů dokazujících, že taková činnost negativní vliv na životní prostředí skutečně mít bude.

2.4 Udržitelný rozvoj

Hospodářský a sociální rozvoj s sebou nese rizika v podobě tlaku člověka na únosnou kapacitu Země. Na tuto skutečnost již v roce 1962 poprvé poukázala americká biologka Rachel Carsonová ve své knize *Mlčí jaro*. Deset let po této knize analyzuje vztahy mezi hospodářským rozvojem, životním prostředím a přírodními zdroji kolektiv autorů pod vedením D. Meadowsové v knize *Meze růstu* (MEADOWS et al. 1972), kde již lze vysledovat počátky celé koncepce udržitelného rozvoje. Tento mezník v globální ochraně přírody a krajiny vedl k zavedení nového pojmu „trvale udržitelný rozvoj“.

Zásadním obratem v celosvětové ochraně životního prostředí a rozvoji bylo svolání celosvětové Konference OSN o životním prostředí a rozvoji (United Nations Conference on Environment and Development – UNCED) v Riu de Janeiro v roce 1992. Ze které vzešly dvě důležité úmluvy: o změně klimatu a o ochraně biodiverzity. Dále pak tři důležité dokumenty: Deklarace z Ria de Janeiro o životním prostředí a rozvoji, Zásady obhospodařování lesů a nejrozsáhlejší a nejdůležitější akční plán Agenda 21, který se stal jako místní agenda (MA21) důležitým nástrojem pro uplatňování principů udržitelného rozvoje na regionální úrovni.

2.4.1 Obecné pojetí udržitelného rozvoje

Světová komise pro životní prostředí a rozvoj definovala, ve zprávě *Naše společná budoucnost* (WCED 1987), trvale udržitelný rozvoj jako „*takový rozvoj, který zajistí naplnění potřeb současné společnosti, aniž by ohrozil možnost splnění potřeb generací příštích*“. V České republice je udržitelný rozvoj vymezen v paragrafu 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí v platném znění takto: „*Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“.

Udržitelnost rozvoje závisí na rovnováze tří hlavních dimenzí – ekonomické, sociální a ekologické. Podstatou ekologického rozměru udržitelnosti rozvoje je podmínka nepřekročení únosné kapacity prostředí, kterou podle MOLDANA (2001), nelze chápat jen jako kvantitativní pojem ve smyslu vyčerpávání obnovitelných a neobnovitelných zdrojů a tvorbu nebezpečných odpadů, ale také jako vztahovou interakci mezi přírodními fenomény, lidskou společností a lidmi jako biologickými organismy. Únosnou kapacitu lze rozdělit na fyzickou, biologickou, sociokulturní a psychologickou.

Nástrojem pro posouzení a kvantitativní hodnocení environmentálního vývoje udržitelnosti jsou indikátory udržitelného rozvoje, které poskytují měřítko dosaženého pokroku a lze je tedy využívat k plánování udržitelného rozvoje MEZŘICKÝ [ed] (2005).

2.4.2 Principy udržitelného rozvoje cestovního ruchu

Zastřešující organizací v oblasti cestovního ruchu na mezinárodní úrovni je United Nation World Travel Organization (UNWTO). Tato organizace hraje důležitou roli při podpoře rozvoje odpovědného, udržitelného a univerzálně přístupného cestovního

ruchu. Snaží se o implementaci Světového etického kodexu³ cestovního ruchu. Dokument je souborem deseti principů (článků), které pokrývají ekonomické, sociální, kulturní a environmentální složky cestovního ruchu. Stanovuje např. závazky účastníků rozvoje cestovního ruchu a právo každého člověka na cestování, svobodný pohyb turistů nebo práva pracovníků a podnikatelů v oblasti cestovního ruchu (UNWTO 2011). Cílem UNWTO je maximalizovat pozitivní ekonomický, sociální a kulturní vlivy cestovního ruchu a plně využít jeho výhod, a zároveň minimalizovat jejich negativní sociální a environmentální dopady.

2.4.3 Typy udržitelného cestovního ruchu

Trendem posledních let v cestovním ruchu je odklon od masových forem turismu a „návrat“ k environmentálně příznivějším typům. „*Růst zájmu o udržitelný cestovní ruch a ekoturistiku odráží rostoucí příliv sociální obavy o kvalitu životního prostředí a dopady cestovního ruchu*“ (EAGLES et al. 2002). V rámci konceptu udržitelného rozvoje CR vznikají nové formy, jejichž cílem je tento koncept naplňovat a dále rozvíjet. K novým druhům CR patří například agroturismus, ekoturismus, geoturismus, venkovský cestovní ruch, etnický cestovní ruch aj.

Ekoturismus: „*Forma cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni využitím chráněných útvarů přírody, přírodních rezervací, kulturních památek a akcí, národních parků, dalších přírodních atraktivit, souhrnné biosféry a antroposféry. Je provozován vždy tak, aby nepoškozoval přírodu a krajinu a naopak aby vedl k posilování porozumění a vztahu člověka k přírodě a krajině*“ (PÁSKOVÁ et ZELENKA 2002).

3. Charakteristika zájmového území CHKO LP

3.1.1 Zřizovací právní předpis

CHKO LP byla vyhlášena výnosem Ministerstva kultury Československé socialistické republiky dne 27. června 1972 pod č. j. 4946/72 – II/2 o zřízení chráněné krajinné oblasti Labské pískovce, okres Děčín a Ústí nad Labem, kraj Severočeský. Předmětem ochrany je unikátní geomorfologie pískovcové krajiny, na ní vázané množství vzácných druhů živočichů a rostlin.

Posláním oblasti je ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí; k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření včetně vodních toků a ploch, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu, její vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť, architektonické stavby a místní stavba lidového rázu.

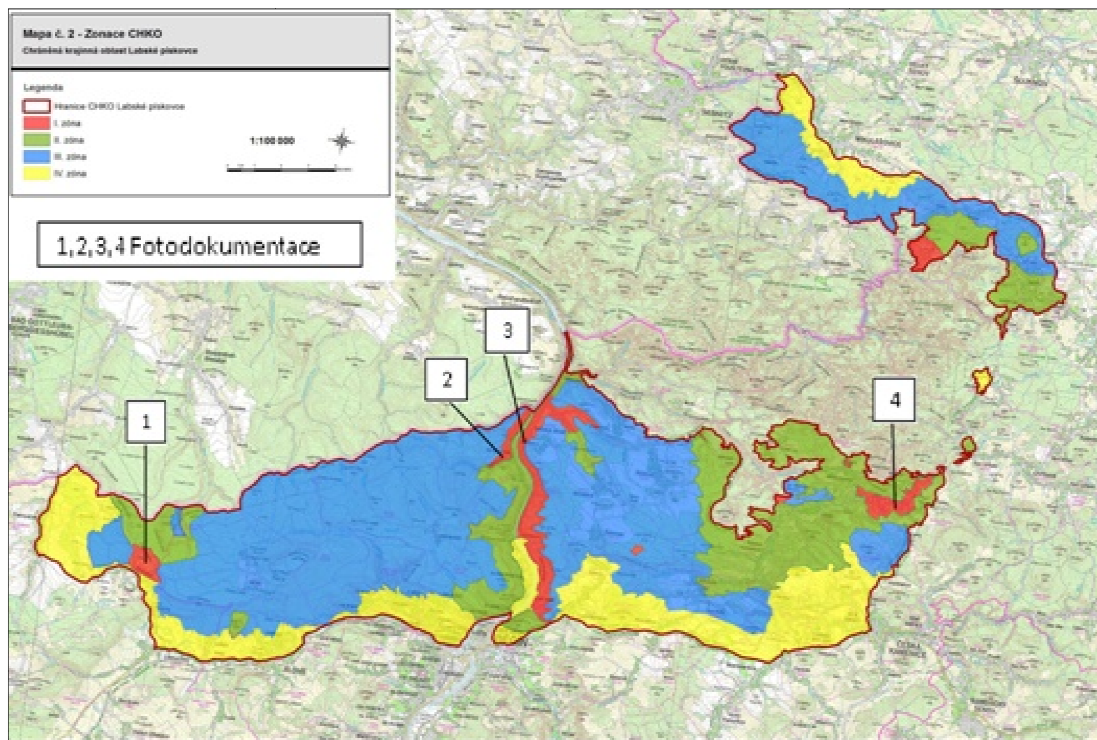
3.1.2 Vymezení a poloha řešeného území

Chráněná krajinná oblast Labské pískovce leží na severu Čech při hranici se Spolkovou republikou Německo (SRN), kde přirozeně navazuje na CHKO Saské Švýcarsko. Na jihu směrem od západu k východu, tvoří linii: Petrovice, Tisá, Libouchec, Modrá, Jílové, Děčín, Huntířov, Markvartice, Česká Kamenice, a dále

---

³ Global Code of Ethics for Tourism (GCET)- Přijaté v roce 1999 Valným shromážděním Světové organizace cestovního ruchu

pak na sever, Kunratice, Lipnice, Studený, Dolní Chříbská, Doubice, Kyjov, Krásný Buk, Zahrady, Brtníky a Mikulášovice (viz. Obrázek 3). K jihozápadní hranici přiléhají CHKO České středohoří a CHKO Lužické hory.

Obrázek 3: CHKO LP

Zdroj: AOPK ČR, Geodis Brno, ČZUK, Cenia WMS, SCHKO LP Děčín, vlastní úprava. Fotodokumentace viz: Foto 1, Foto 2, Foto 3, Foto 4

Původní rozloha Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce činila 324 km². K plošné redukci došlo v roce 2000, kdy byl na jejím nejcennějším území, na jejím pravém břehu (území Českého Švýcarska), v první a druhé zóně zřízen Národní park České Švýcarsko (zákon 161/1999 Sb.), o rozloze 79 km². Současná rozloha činí přibližně 245 km². Na území CHKO LP zasahuje správa tří pověřených obcí s rozšířenou působností (SO ORP) : Ústí nad Labem, Děčín a Rumburk. Sídlem správy je Děčín. Z hlediska cestovního ruchu náleží celé území CHKO LP do turistického marketingového regionu Severozápadní Čechy, NUTS II. Severozápad patří do 2 euroregionů. K Euroregionu Labe náleží západní část CHKO LP a východní část spadá do Euroregionu Nisa.

3.2 Environmentální rozměr lokality – přírodní podmínky a její ochrana

3.2.1 Základní charakteristika území

Primární význam pro určení funkčního využití území mají: reliéf, klima, hydrologické a biografické poměry (VYSTOUPIL et al. 2006).

Oblast Labských pískovců je typickou erozní krajinou (viz. **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**), vytvořenou až několika set metrovými sedimenty po ústupu křídového moře. Je součástí rozsáhlé české křídové pánve rozprostírající se v severní části Čech, částečně v Německu a Polsku. Podstatnou část tohoto území pokrývají lesní ekosystémy. Spolu s NP ČŠ a NP a CHKO SŠ tvoří nejrozsáhlejší pískovcovou

oblast ve střední Evropě s velkým množstvím unikátních geomorfologických jevů, jako jsou například skalní město Tiské stěny, soutěsky Chřibské Kamenice či kaňon řeky Labe, který je rovněž velmi významným migračním koridorem (MIKO et al. 2010). Kde se kombinuje pískovcový a říční fenomén (LOŽEK 1995). Jde o největší kaňon svého typu v Evropě, úsek mezi Děčínem a Hřenskem je místy hluboký až 300 a široký 250 až 1500 metrů (ADAMOVIČ et al. 2010).

Jak uvádí LOŽEK (2008) výjimečnost tohoto území spočívá v „*nejkompaktnějším výskytu, mocnosti a mimořádné výškové členitosti pískovcových kvádrů v rámci české křídové pánve, kde se vyvinul mimořádně pestrý pískovcový reliéf s bohatou škálou stanovišť mezi dvěma extrémy*“. JENČ et ŠOLTYSOVÁ [eds] (2006) uvádějí jako hlavní činitel výskytu pískovcového fenoménu chemické a fyzikální vlastnosti pískovce.

Obrázek 4: Typická krajina labských pískovců
Zdroj: vlastní foto

3.2.2 Klima a hydrologické poměry

HADAČ (1982) uvádí klima jako jeden z nejdůležitějších faktorů ovlivňující charakter krajiny. Teploty na tomto území jsou vázané na výškové poměry (GLÖCKNER 1995). Rozdíl mezi maximální nadmořskou výškou (Děčínský Sněžník - 723 m. n. m.) a minimální v Hřensku (115 m. n. m.), kde Labe opouští naši republiku, je více než 600 metrů.

Dle mapy klimatických oblastí ČSSR (QUITT 1971) náleží území CHKO Labské pískovce šesti klimatickým jednotkám⁴. Průměrné teploty se pohybují v rozmezí 6–7 °C. Mezi nejteplejší patří Děčínská kotlina a zejména pak výrazně teplejší a sušší kaňon řeky Labe (MT9), kde se průměrná teplota pohybuje kolem 8,5 °C a průměrné roční srážky pod 700 mm (RIEBE et al. 1999). „*Na celém jevu se zřejmě podílí kromě nízkých nadmořských výšek i tepelná kapacita vody labského toku, která v podstatě ohřívá dno údolí, kotlin i vlastního kaňonu*“ (GLÖCKNER 1995). CHVÁTALOVÁ (2001) tuto domněnku potvrzuje údaji z let 1971-1990, kdy naměřená průměrná teplota vody ve sledovaném úseku⁵ Labe dosáhla velmi vysoké hodnoty 11,3 °C. K nejchladnějším podoblastem (CH7) patří Děčínský Sněžník a

⁴ V ČR se nacházejí 2 jednotky teplé (T2 a T4), 8 mírně teplých (MT2, MT3, MT4, MT5, MT7, MT9, MT10 a MT11) a 3 chladné (CH4, CH6, CH7).

⁵ Sledovaný úsek reprezentuje posledních 37 km řeky Labe.

jeho západní úpatí až k Tisé a k okolí Petrovic. Průměrný roční srážkový úhrn zde činí 600-900 mm.

Z hydrografického hlediska spadá největší část této oblasti do úmoří Severního moře, její menší část, na východě Rumburské pahorkatiny, do úmoří Baltického moře. Na území CHKO LP nejsou žádné větší vodní plochy. LOŽEK (2008) charakterizuje tuto oblast jako relativně chudou na vodní toky, vzhledem k propustnosti pískovcových masivů. Většina významnějších vodních toků pramení mimo oblast Labských pískovců. Základní hydrografickou osou území je Labe, nejvýznamnější tok celého území.

3.2.3 Geologické poměry

České Švýcarsko společně se Saským Švýcarskem tvoří jeden geologicko-morfologický celek. HADAČ (1982) takovou část krajiny označuje jako „základní krajinný celek“. V rámci českého masivu patří oblast Labských pískovců ke geologicky méně rozmanitým. Tato krajina je utvářena pískovci o mocnosti až několik set metrů, které se uložily v křídovém moři před více než 95 miliony let, ukládáním hrubého písčitého detritu, v geologickém období zvaném svrchní křída (VAŘILOVÁ 2010).

V centrální části CHKO LP jsou zachována dvě souvrství České křídové pánve - bělohorské a jizerské, turonského stáří. Převážná část území je budována křemennými kvádrovými pískovci s občasnými čedičovými výlevy, východní okraj je tvořen žulovými horninami lužického plutonu. Oblast Tiských stěn je vázána na -perucko-korycanské a bělohorské souvrství, cenomanského až turonského stáří (VALEČKA 2005).

3.2.4 Geomorfologická charakteristika

Hranice CHKO LP je hranicí administrativní a ohraničuje území několika orografických celků zejména v oblasti východního okraje Krušnohorské subprovincie. Okrajově zasahuje i do sousedních geomorfologických jednotek, na severu do Šluknovské pahorkatiny, jižní pás od České Kamenice přes Děčín až po Jílové patří k celku III-B-5 České středohoří, okolí Petrovic k podhůří Krušných hor.

3.2.5 Flóra a fauna

Rozmanitost druhů - biodiverzita Labských pískovců není příliš vysoká, důvodem je kyselé, málo úživné geologické podloží. HÄRTEL et BAUER (2000) uvádějí jako plošně převládající vegetaci na celém území Labských pískovců acidofilní bučiny svazu *Luzulo-Fagion*, vázané převážně na pískovcové podloží, jejichž značná část byla přeměněna na smrkové případně borové monokultury.

Kombinace protikladných typů prostředí na malém území umožňuje výskyt jak horských, tak i teplomilných druhů v těsném sousedství, tomu odpovídá i vegetace a drobná fauna (LOŽEK 2008). Ve výšce pouhých 150 m. n. m. se zde vyskytují chladnomilné a horské druhy, často relikty z dob ledových. Mezi ty nejvzácnější patří violka dvoukvětá (*Viola biflora*), vranec jedlový (*Huperzia selago*), čípek objímavý (*Streptopus amplexifolius*). Raritou je také výskyt dvou atlantských druhů - vláskatce tajemného (*Trichomanes speciosum*, pouze gametofyty) a blánatce kentského (*Hymenophyllum tunbrigense*, tento druh je nezářivý).

Zcela unikátní je kaňon řeky Labe, který slouží jako významná migrační trasa (biokoridor) směru sever – jih. Ve šterkopískových náplavách se daří vzácným společenstvům. Nejznámějším druhem Labského údolí je kriticky ohrožený drobnokvět pobřežní (*Corrigiola littoralis*), který se v ČR již nikde nevyskytuje (BAUER et HÄRTEL 2000) a je zvláště chráněný podle zákona ČNR č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, kategorie rostlin kriticky ohrožených a zařazen v Červené knize ohrožených a vzácných druhů rostlin rovněž jako kriticky ohrožený.

Savci (*Mammalia*) patří mezi největší druhy zdejší fauny. Jelen evropský (*Cervus elaphus*) je typickým obyvatelem hlubokých lesů, stejně jako prase divoké (*Sus scrofa*) či srnec obecný (*Capreolus capreolus*). Žije zde i nepůvodní muflon (*Ovis musimon*) a kamzík horský (*Rupicapra rupicapra*). Druhově pestrá je skupina šelem, ke které patří například liška obecná (*Vulpes vulpes*), jezevec lesní (*Meles meles*), kuna lesní (*Martes martes*) a kuna skalní (*Martes foina*) a vzácně se vyskytující i rys ostrovid (*Lynx lynx*).

Jeskyně a skalních rozsedliny v pískovcových skalách poskytují útočiště mnoha druhům netopýrů. Žije zde např. kriticky ohrožený vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopýr ušatý (*Plecotus auritus*), netopýr velký (*Myotis myotis*), netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*), netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*) či vzácný netopýr Brandtův (*Myotis brandtii*).

Mezi početnou skupinu ptáků (*Aves*) na území Českosaského Švýcarska můžeme zařadit silně ohrožený druh ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), skorce vodního (*Cinclus cinclus*), orla mořského (*Haliaeetus albicilla*), silně ohroženého čápa černého (*Ciconia nigra*), či silně ohrožený druh chřástala polního (*Crex crex*).

Na složení fauny Labských pískovců se nemalou měrou podílí vedle přírodních podmínek i člověk, jehož působením bylo mnoho původních druhů vyhubeno. V dnešní době se vynakládá nemalé úsilí na znovunavrácení některých druhů, typických pro zdejší krajinu a jsou pro ně zřizována chráněná území, jako jsou ptačí oblasti (PO) či evropsky významné lokality (EVL), pro která platí zvláštní ochranné podmínky (viz. **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**

3.2.6 Chráněná území

Soustava NATURA 2000

Natura 2000 je soustava chráněných území budována členskými státy Evropské unie (EU) na základě dvou směrnic - Směrnice Rady 79/409/EHS z 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (směrnice o ptácích) a dle Směrnice Rady 92/43/EHS z 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích). Oba typy chráněných území – ptačí oblast (PO) a evropsky významná lokalita (EVL) společně tvoří soustavu NATURA 2000. Jejím cílem je chránit nejvíce ohrožené druhy rostlin, živočichů a přírodních stanovišť (např. rašeliniště, skalní stepi, horské smrčiny) na území EU (AOPK 2005).

Ptačí oblasti (PO)

Labské Pískovce (kód: CZ0421006)

Ptačí oblast Labské Pískovce byla vyhlášena nařízením Vlády ČR č. 683/2004 Sb. na ploše 35 516 ha a pokrývá celé území CHKO Labské pískovce a NP České Švýcarsko a částečně zasahuje na území CHKO Lužické hory.

Předmětem ochrany jsou populace a biotopy:

- sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*)
- chřástala polního (*Crex crex*)
- výra velkého (*Bubo bubo*)
- datla černého (*Dryocopus martius*)

Evropsky významné lokality (EVL)

➤ *České Švýcarsko (kód: CZ0424031)*

Chráněná krajinná oblast Labské pískovce je součástí EVL České Švýcarsko rozkládá se na ploše 10621,0487 ha na pravém břehu Labe mezi obcemi Hřensko, Česká Kamenice, Chřibská, Krásná Lípa a Brtníky.

Předmětem ochrany jsou následující typy přírodních stanovišť:

(symbol * označuje prioritní typy přírodních stanovišť)

Lesní ekosystémy:

- 4030 - Evropská suchá vřesoviště
- 8220 - Chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů
- 9110 - Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum*
- 9130 - Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum*
- 9180*- Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích
- 91T0 - Středoevropské lišejníkové bory
- 9410 - Acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*)

Nelesní ekosystémy:

- 3260 - Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion*
- 3270 - Bahnité břehy řek s vegetací svazů *Chenopodion rubri* p. p. a *Bidention* p. p.
- 8310 - Jeskyně nepřístupné veřejnosti

Předmětem ochrany EVL České Švýcarsko jsou dále následující evropsky významné druhy živočichů:

- losos obecný (*Salmo salar*)
- vydra říční (*Lutra lutra*)

➤ *Labské údolí (kód: CZ0424111):*

EVL Labské údolí se rozkládá na ploše 1 372,32 ha, jedná se o dolní úsek Labe v délce cca 8,3 km mezi Prostředním Žlebem v Děčíně a státní hranicí se SRN ve Hřensku, v katastrálním území obcí: Arnoltice, Dolní Žleb, Hřensko, Janov u

Hřenska, Labská Stráň, Loubí u Děčína, Ludvíkovice, Maxičky, Prostřední Žleb, Růžová.

Typy přírodních stanovišť:

- 3260 - Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion
- 3270 - Bahnité břehy řek s vegetací svazů Chenopodion rubri p. p. a Bidention p. p.
- 4030 - Evropská suchá vřesoviště
- 8220 - Chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů
- 8310 - Jeskyně nepřístupné veřejnosti
- 9110 - Bučiny asociace Luzulo-Fagetum
- 9180 - Lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklích
- 91E0 - Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)
- 91T0 - Středoevropské lišejníkové bory

Předmětem ochrany EVL Labské údolí jsou dále následující evropsky významné druhy živočichů a rostlin:

- bobr evropský (*Castor fiber*)
- losos obecný (*Salmo salar*)
- vydra říční (*Lutra lutra*)
- žabníček vzplývavý (*Lurionium natans*)

➤ **Jílové u Děčína – škola** (kód: CZ0423653):

Lokalita se rozkládá na 0,0873 ha v katastrálním území Jílové u Děčína.

Předmětem ochrany EVL Jílové u Děčína – škola je:

- netopýr velký (*Myotis myotis*)

Botanicky významná území (IPA, Important Plant Areas)

Chráněná krajinná oblast Labské pískovce je součástí soustavy botanicky významných území (IPA), evidovaných sdružením pro ochranu evropské flóry Planta Europa. Označení botanicky významné území neznamená zákonnou kategorii ochrany. Tato území jsou vybírána na základě odborného, vědeckého zhodnocení za použití kritérií a nejnovějších informací a expertních znalostí.

Maloplošná, zvláště chráněná území

Ochrana, kterou zajišťuje CHKO v souladu s § 27 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů je pro zvláště cenné lokality nedostatečná, proto jsou uvnitř CHKO vyhlášována maloplošná zvláště chráněná území. Dosud v této oblasti bylo vyhlášeno několik maloplošných zvláště chráněných území (viz.

), (10 přírodních rezervací (PR), 5 přírodních památek (PP)). V roce 2010 byla na území CHKO vyhlášena (vyhláška č. 142/2010 Sb.) Národní přírodní rezervace (NPR) Kaňon Labe na pravobřežních svazích Labe mezi Loubím a Hřenskem.

Předmětem ochrany je geomorfologicky bohatě členité území a na ně vázaná specifická původní rostlinná a živočišná společenstva.

4. Analytická část - dílčí analýza vlivů cestovního ruchu turismu na jednotlivé složky životního prostředí

4.1 Úvod a metodika

Vzhledem k charakteru celé oblasti (velkoplošně chráněné území) jsou žádoucí a možné pouze některé turistické aktivity. Konfigurace terénu není příznivá pro provozování zimních sportů, zejména sjezdového lyžování. Na umístění méně náročné a environmentálně více šetrné běžecké lyžování je provozováno hlavně v rovinném terénu trojúhelníku Sněžník, Ostrov, Tisá. Asi 15 km upravovaných lyžařských cest částečně kopíruje průběh cyklistické a turistické stezky. S ohledem na výraznou nerovnoměrnost časové (sezónní) návštěvnosti této lokality a rozhodující negativní vlivy turismu zejména v hlavní tj. letní sezóně, se problematice zimních sportů a jejich případnými vlivy na přírodu a krajinu, v této práci detailně nevěnuji.

Hlavní turistickou sezónou v kraji labských pískovců je období letních měsíců, kdy se nejvíce návštěvníků podílí na třech aktivitách: pěší turistika, cyklistika a horolezectví. Tyto tři aktivity a jejich vliv na prostředí budou zahrnuty do dílčí analýzy.

Při zpracování analýzy jsem použila následující postup:

- Provedla jsem rešerši dostupné literatury pro oblast České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce s cílem evidovat výzkumné studie a lokality vhodné (relevantní) pro terénní šetření.
- Analýzou dostupných databází jsem vybrala studie a koncepce týkající se řešeného území a tématu.
- Pomocí konzultací s pracovníky SCHKO Labské pískovce jsem vytipovala lokality, potenciálně ohrožené, kde jsem provedla terénní šetření.
- Terénní šetření jsem realizovala obchůzkami v terénu od července 2011 do října 2011 (hlavní letní sezóna). Obchůzku v pravé části CHKO (Pavlinino údolí) jsem provedla v říjnu 2011 s ohledem na stav terénu této lokality, která byla postižena povodní v roce 2010. Fotografie jsem pořídila v období září, říjen 2011. Soustředila jsem se na viditelné a porovnatelné vizuální znaky poškozování přírody a přírodního prostředí.
- Na základě terénního šetření a dalších získaných dat jsem zpracovala dílčí analýzu turistických aktivit na řešeném území a podrobnou SWOT analýzu.
- Pro lepší orientaci jsem řešené území logicky rozdělila na levý břeh (LB), kaňon Labe (KL) a pravý břeh (PB).

4.2 Zdroje informací a způsob jejich zajištění a využití

Jako hlavní zdroje informací jsem využila studie „Kaňon Labe“ a „Tiské stěny“, „Koncepci rozvoje cestovního ruchu v Českém Švýcarsku“. Dále jsem využila „Studii potenciálních dopadů zapsání turistického regionu České Švýcarsko na seznam světového dědictví UNESCO“.

4.3 Atraktivita území v oblasti cestovního ruchu

Přírodní podmínky podle VYSTOUPILA et al. (2006) jsou určující pro většinu aktivit cestovního ruchu a rekreace: „Rozvoj cestovního ruchu v území je závislý na předpokladech, kterými lokalita disponuje. Tyto předpoklady jsou buď vyjádřeny atraktivitou místní přírody a krajiny, nebo kulturně-historickými pozoruhodnostmi“. Z hlediska celkové turistické atraktivity lze tedy Českou republiku rozdělit na území, kde dominuje atraktivita kulturně-historická, přírodní a území kde se obě kombinují s přibližně stejnou intenzitou.

Občas je termín „atraktivita cestovního ruchu“ zaměňován za termín „atrakce cestovního ruchu“, proto je důležité v této souvislosti oba pojmy rozlišit. PÁSKOVÁ et ZELEŇKA (2002) rozlišují tyto pojmy takto:

- „atraktivita“- zajímavá součást přírody a přírodní podmínky (klima, léčivé prameny, krajinná scenérie, jeskyně apod.), sportovní, kulturní nebo společenský objekt či událost, které přitahují účastníky cestovního ruchu. Dělí se např. na přírodní a společenské, hmotné a nehmotné (genius loci, folklorní zvyky, společenské události).
- „atrakce“ – druh lidmi vytvořené atraktivity, kdy motivací jejího vzniku je zisk vytvořený na základě příjmů od návštěvníků (organizované stavby, areály, představení, akce, události apod.)

4.3.1 Atraktivita území dle ubytovacího potenciálu

Lokalizační potenciál území z hlediska cestovního ruchu lze hodnotit také pohledem na ubytovací kapacity a návštěvnost v nich. V rámci celé České republiky počet přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) rostl v minulém roce zejména zásluhou zahraničních turistů. Na úrovni regionů vykazala v prvním čtvrtletí druhý nejvyšší růst ubytovací zařízení v Ústeckém kraji (o 19%), v tomto případě je však nutné zohlednit fakt, že v roce 2010 Ústecký kraj zaznamenal nejvyšší pokles příjezdů v rámci celé ČR. Meziroční zvýšení počtu příjezdů hostů o 25 % řadí Ústecký kraj v prvním čtvrtletí roku 2011, na první příčku, v průběhu roku se růst zpomalil. Přičemž se hosté zaměřují spíše na hotely nižších kategorií (jednohvězdičkové hotely, hotely garni), nejnižší návštěvnost zaznamenaly penziony. Velké množství HUZ na území CHKO LP a neobvykle vysoké zastoupení chalup v okrajových oblastech se zachovalejším životním prostředím vypovídá o značné oblibě menších (rodinných) ubytovacích zařízeních (viz Příloha 3).

4.3.2 Nejvýznamnější přírodní atraktivity území

Tiské stěny

Tiské stěny jsou jedním z nejkrásnějších skalních měst u nás a nejvíce navštěvovanou přírodní zajímavostí na území CHKO LP s vysokou geomorfologickou hodnotou. Rozprostírají se na ploše necelých 100 hektarů nad vesnicí Tisá. V roce 1996 Správa CHKO vyhlásila Tiské stěny přírodní památkou.

Kaňon Labe

Dominantou tohoto území je kaňonovitě údolí řeky Labe mezi Děčínem a Hřenskem, místy hluboké až 300 metrů. Kaňon řeky Labe má mimořádnou geomorfologickou,

přírodovědeckou a krajinářskou hodnotu v rámci celé střední Evropy, svědčí o tom zařazení této lokality mezi evropsky významné lokality (EVL) a vyhlášení části kaňonu Labe národní přírodní rezervací. Předmětem ochrany v NPR jsou lesní porosty, kvádrové pískovce a přírodní stanoviště a druhy.

Hřensko

Nejnižší položená česká obec sousedící s německým Saskem, je vstupní branou do Čech a zároveň do NP ČŠ. Hřensko je známé pro svou extrémní polohu v úzkém prostoru mezi skalami, kde je ohrožováno častými záplavami a sesuvy skal. Historicky je spojováno především s obchodem, dopravou a turistikou, leží u staré obchodní stezky, zvané Česká cesta a po staletí bylo významným obchodním střediskem na Labi.

Děčínský Sněžník

Děčínský Sněžník je nejvyšší stolovou horou v České republice. Na jejím vrcholu ve výšce 726 metrů nad mořem stojí kamenná rozhledna s cimbuřím a výletní restaurací. Děčínský Sněžník je turistickým cílem již od roku 1864, kdy tehdejší majitel František Antonín Thun nechal vystavět 33 metrů vysokou věž. Původně sloužila zeměměřičským účelům, jako triangulační bod až do roku 1866. Využívala se nejen jako triangulační bod a rozhledna, ale i jako posed pro lov vysoké zvěře.

4.3.3 Významné kulturní atraktivity

Vesnická památková zóna Vysoká Lípa Prohlášeno: Vyhláškou MK č. 249/1995 Sb. ze dne 22. 9. 1995. Obec patří k nejstarším sídelním centřům v oblasti, v 16. století zde stával lovecký zámeček a v 18. století hospodářský dvůr s panským domem a lesovnou. Dnes je obec rekreační oblastí s ojediněle zachovalým jádrem lidové architektury.

Vesnická památková zóna Dlouhý Důl Prohlášeno: Vyhláškou MK č. 413/2004 Sb. ze dne 24. června 2004

Vesnická památková zóna Kamenická Stráň Prohlášeno: Vyhláškou MK č. 249/1995 Sb. ze dne 22. 9. 1995

Seznam kulturních památek na území CHKO LP viz Příloha 2.

4.3.4 Přírodní a kulturní atraktivity širší oblasti

Pravčická brána

NPP Pravčická brána je největší přirozená skalní brána Evropy a nejvíce navštěvovaná atraktivita Českého Švýcarska. Za rok 2010 byla Pravčická brána vyhodnocena na druhém místě v návštěvnosti v kategorii přírodních památek v rámci celé ČR. Za rok 2010 ji navštívilo 116,0 tisíc návštěvníků. V kategorii 5 -ti nejnavštěvovanějších turistických cílů v Ústeckém kraji se umístila na 4. místě. Na 5. místě se umístila Edmundova Soutěska se 112 tisíci návštěvníky (AGENTURA CZECH TOURISM 2010).

Jetřichovické skály

Jetřichovice představují po Hřensku hlavní výchozí bod do NP. V docházkové vzdálenosti od obce se nachází řada vyhlídek, vyhlídkových bodů (Mariina vyhlídka, Rudolfův kámen, Vilemínina stěna), zříceniny skalních hradů (Šaunštejn,

Falkenštejn), mohutné skalní převisy Tetřevny, Dolský mlýn či Malá Pravčická brána, která je však mnohem méně navštěvována než Pravčická brána.

4.3.5 Atrakce v širší oblasti

Tichá (Edmundova) a Divoká soutěska řeky Kamenice

Plavba na pramicích úzkými soutěskami řeky Kamenice; atrakce, jež vznikla již v roce 1890. Dostupné z Hřenska, Mezní Louky a Vysoké Lípy po značených turistických stezkách.

4.3.6 Turistické aktivity a sportovně-rekreační infrastruktura

• Cykloturistika

Cykloturistika je jednou z forem turistiky, aktivní cestování zaměřené na poznávání přírodních a společenských zajímavostí v určité oblasti na kole, nejčastěji pomocí speciálně upraveného cestovního kola (treking bike – trekingové kolo) nebo horského kola (MTB – mountain bike) (PÁSKOVÁ et ZELEŇKA 2002).

Cyklotrasa a cyklostezka jsou dva různé termíny a z hlediska turismu se podstatně liší, podle PÁSKOVÉ et ZELEŇKY (2002) jsou rozlišeny takto:

- Cyklostezka (angl. cycle path) = společná stezka pro cykloturistiku a pěší turistiku, účelová komunikace s vyznačením pruhu na vozovce. Má zpevněný povrch a většinou je oddělena od frekventované silniční dopravy.
- Cyklotrasa (též cyklistická trasa; angl. cycle route, cycle trail) = komunikace pro cykloturistiku využívající stávajících místních a účelových komunikací včetně polních a lesních cest, silnic III. třídy a silnic II. třídy s malou frekvencí provozu.

V České republice je síť cyklotras značená podle pravidel národního značení na žlutočerných tabulkách s čísly trasy, kde čím nižší číslo, tím významnější cyklotrasa. V současné době jsou na území CHKO LP významnější cyklotrasy soustředěny v její levobřežní části v prostoru Sněžník, Tisá, Petrovice a kaňonu Labe v Děčíně. Evropsky významná a cyklisty velmi oblíbená je Labská stezka⁶ (trasa č. 2⁷), která vede územím několika krajů České republiky v délce 370 km a několika zemí v rámci Evropy. Začíná v královehradeckém kraji ve Vrchlabí a končí v německém přístavním městě Cuxhavenu ve spolkové zemi v Dolním Sasku. Labská stezka (Elberadweg) je v sousedním Německu velmi oblíbená a její mezinárodní charakter je klíčový pro udržitelný rozvoj turismu v celém regionu Českosaského Švýcarska a zejména pak v CHKO LP jejíž centrální částí, údolím řeky Labe, v délce 8,6 kilometrů prochází.

Na Labskou magistrálu navazuje v Děčíně u mostu na levém břehu Labe trasa č. 23 - Krušnohorská magistrála (trasa II. třídy – dálková trasa nadregionálního významu). Strmým stoupáním vede na Sněžník, pokračuje po hřebenech Krušných hor a končí v Chebu na území Karlovarského kraje. Celková délka Krušnohorské magistrály je

⁶ Jde o název Labské cyklotrasy. Labská stezka v ČR není zdaleka vždy vedena v kvalitě cyklostezky, tedy stavebně oddělené samostatné komunikace pro cyklisty.

⁷ Společně s odbočkou podél Vltavy je úsek Praha - Děčín až na hranice s Německem značen číslem 2. Z Vrchlabí do Mělníka je trasa značena číslem 24.

250 km, územím CHKO LP vede pouze 18 - ti kilometrový úsek s maximálním převýšením 477 m.

Mikroregionem Labské skály⁸ procházejí čtyři cyklotrasy (č. 3017, 3066, 3067, 3068), územím CHKO LP vede pouze cyklotrasa č. 3017 Děčín – Petrovice dlouhá 23,4 km s převýšením 450 m. Vede z Děčína přes Sněžník, Tisou, Rájec na hraniční přechod Petrovice. Trasa je středně obtížná a vzhledem k velkému převýšení, je zejména v letních měsících doprava z Děčína na Sněžník zajištěna svozem cykloturistů a jejich kol.

• **Pěší turistika**

Členitost terénu a značné výškové převýšení některých úseků předurčuje pěší turistiku v oblasti Labských pískovců jako preferovanou volnočasovou aktivitu s dlouholetou tradicí a je tak chápána i do budoucna. Hustota značených turistických cest, zejména v kaňonovitém údolí řeky Labe, není velká v důsledku malého nebo téměř žádného osídlení a velké hustoty zalesnění. Dle údajů SCHKO LP je to až 62,6% (AOPK ČR-SCHKO LP 2010).

Chráněnou krajinnou oblastí vede 42 kilometrový úsek významné Evropské dálkové pěší trasy E3, spojující rumunské pobřeží Černého moře se Santiagem de Compostella. Na našem území vstupuje přechodem – Schirnding – Pomezí, vede severozápadní, severovýchodní až východní částí naší republiky přes Krušné, Jizerské a Lužické hory dále přes Krkonoše, do Polska a zpět masivem Králického Sněžníku, pokračuje přes Jeseníky do Beskyd a na Slovensko. Končí na Kap Emine na bulharských březích Černého moře. Celá trasa měří asi 6950 km z toho 42 kilometrový úsek mezi obcemi Tisá - Děčín - Labská Stráň - Hřensko - Mezní Louka - Jetřichovice – Studenec vede územím CHKO LP. Část trasy mezi Hřenskem - Mezní lóukou – Jetřichovicemi leží na území NP České Švýcarsko.

Nejnavštěvovanější turistické cesty v CHKO LP jsou naučné stezky (NS), značené bílým čtvercem s úhlopříčným zeleným pruhem. V současné době jsou vyznačené čtyři, z nichž jedna, nejvíce turisticky exponované místo CHKO LP, zde leží zcela (NS Tiskými stěnami), ostatní jen zčásti, popis dle (AOPK ČR 2011).

NS Tiskými stěnami

Jedná se o typické skalní město vytvořené v druhohorních pískovcích. Vrcholová plošina dosahuje výšky 615 m nad mořem. NS byla vyznačena v roce 1977. Její celková délka činí 3 km a vede labyrintem Velkých a malých Tiských stěn. O naučné tabule se stará Správa CHKO LP, o celkovou údržbu stezky pečuje Obecní úřad v Tisé (který vybírá v sezóně na NS vstupné) spolu se Správou.

NS Okolím Růžové

Stezka byla vybudována v letech 2000 až 2001 z projektů pro venkovské mikroregiony. Leží částečně na území CHKO a částečně na území Národního parku České Švýcarsko. Místy kopíruje průběh značených turistických cest. Je okružní a propojuje obec Růžovou, Pastevní vrch, Kamenickou Stráň, Dolský mlýn a úbočí Růžovského vrchu, výškový rozdíl je 206 metrů (Dolský mlýn 196 m. n. m., Pastevní vrch 402 m. n. m.). Na 10,5 kilometrové trase se nachází 10 zastávek.

---

⁸ Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Labské skály tvoří devět obcí, jež leží v severní části okresu Ústí n. Labem (Libouchec, Petrovice, Povrly, Ryjice, Tisá, Velké Chvojno) a v jižní části okresu Děčín (Dobkovic, Jílové, Malšovice). Území jmenovaných obcí leží v Euroregionu Labe.

NS Jetřichovické skály

Byla otevřena v roce 1985 a obnovena roku 1992. Podstatná část trasy sleduje červenou turistickou značku z Jetřichovic do Vysoké Lípy. Z celého úseku zůstal na území CHKO pouze začátek a konec NS. Převážná část trasy leží na území Národního parku, jehož Správa se stará o její údržbu. Trasa je asi 8 km dlouhá a má devět zastávek.

Köglerova NS okolím Krásné Lípy

Köglerova naučná stezka je nejstarší přírodovědnou naučnou stezkou v Čechách. Zřídil jí krásnolipský rodák Rudolf Kögler v roce 1941 v délce 12 km. Po druhé světové válce stezka zanikla a až v roce 2003 začala její obnova. Provoz byl zahájen v roce 2006. Novou stezku tvoří 23 km okruh, který začíná a končí na náměstí v Krásné Lípě. Stezka prochází třemi chráněnými územími (CHKO Lužické hory, NP České Švýcarsko, CHKO Labské pískovce). Na trase je více než 40 informačních tabulí, z nichž 11 leží na území CHKO LP.

• Horolezectví

Pískovcové lezení je specifickou formou cestovního ruchu, která je v oblasti Českého Švýcarska provozována více než 100 let. Nejstarší prvovýstupy z počátku 20. století jsou připisovány téměř výlučně saským lezcům. V roce 1949 byl v Děčíně založen horolezecký oddíl. Vychází z „pískovcové filosofie“ (tuhá pravidla, vysoká etika lezení – v poslední době je snižována “moderními” přístupy se snahou o maximální eliminaci rizika a zvýšení technické obtížnosti výstupů, to vede k nárůstu počtu lezců, intenzity lezení a akceleraci negativního působení na přírodní prostředí (AOPK ČR 2008).

Tabulka 3: Horolezecké sektory, skály a cesty na území CHKO LP

Labské pískovce			
Oblasti	Sektorů	Skal	Cest
Bělá	1	48	320
České Švýcarsko (Srbská Kamenice, Všemily, Jetřichovice)	2	175	1012
Děčínský Sněžník	4	79	452
Labské údolí	6	379	2672
Ostrov	4	343	2492
Rájec	3	150	1388
Tisá	8	294	2619
Celkem	28	1468	10955

Zdroj: (HOROSVAZ 2011)

Mezi nejatraktivnější skalní útvary patří skály na levém a pravém břehu Labe mezi Děčínem a Hřenskem, v okolí Sněžníku jsou to zejména vybrané skály v Tiských stěnách, Ostrova a Rájce (ČERNÝ 2005). Na území CHKO LP je vymezeno přes 10 tisíc horolezeckých cest (viz.Tabulka 3). Na horolezeckém portálu PÍSKAŘI (2011) jsou k dispozici pravidla, omezení a aktuální informace týkající se pískovcového lezení v této oblasti.

4.4 Přímé vlivy turismu na vegetaci, půdu a erozní jevy

4.4.1 Kategorizace negativních dopadů turismu na ŽP

Kategorizace negativních dopadů dle SRBA et al. (2007)

- Změny krajinného rázu
- Akcelerace erozních procesů
  - Sešlap vegetace a půdního povrchu
  - Zvýšená erozní činnost
- Zhoršení kvality složek životního prostředí
  - Zvýšení emisní zátěže území (zejména v souvislosti s dopravou)
  - Zvýšené zatížení území odpady (provoz objektů CR,
- Záběr a fragmentace plochy biotopů
  - Riziko ztráty části plochy přírodních biotopů v souvislosti s rozvojem infrastruktury CR a dopravní infrastruktury (zástavba)
  - Fragmentace biotopů sítí stezek
- Ohrožení druhů v důsledku jejich rušení
  - Rušení živočichů ve vývoji
  - Riziko kolize a následného zranění či usmrcení živočichů vozidly návštěvníků

4.4.2 Environmentální rizika

• Cykloturistika

Tabulka 4: Vyhodnocení rizik - cyklistika

Možná environmentální rizika spojená s cyklistikou na území CHKO LP	
Ohrožení druhů v důsledku jejich rušení – rušení živočichů ve vývoji	XXX
Akcelerace erozních procesů – zvýšená erozní činnost	XX
Záběr a fragmentace plochy biotopů	X

Vysvětlivky: xxx – vysoká relevance, xx – střední relevance, x – nízká relevance

Cykloturistika jako volnočasová aktivita neznamená pro CHKO LP významnější hrozbu z pohledu ochrany přírody, jelikož síť tras není vzhledem k terénu příliš hustá. A v porovnání s činností související s hospodařením na lesních pozemcích jsou dopady na přírodní prostředí zanedbatelné. Hrozbou mohou být neukáznění turisté, kteří jezdí mimo značené trasy v oblastech v kterých je to výslovně zakázáno (NPR) z důvodu rušení ohrožených druhů, vzhledem k nepřístupnosti terénu se tak děje jen ojediněle.

• Pěší turistika

Tabulka 5: Vyhodnocení rizik - pěší turistika

Možná environmentální rizika spojená s pěší turistikou na území CHKO LP	
Akcelerace erozních procesů – sešlap vegetace a půdního povrchu	XXX
Záběr a fragmentace plochy biotopů – fragmentace biotopů sítí stezek	X
Ohrožení druhů v důsledku jejich rušení – rušení živočichů ve vývoji	X

Vysvětlivky: xxx – vysoká relevance, xx – střední relevance, x – nízká relevance

Oproti NP České Švýcarsko je CHKO turisticky méně exponované a pěší turistika se zpravidla nedostává do konfliktu s ochranou přírody a krajiny. Síť turistických stezek je dostatečná a nedochází tak k významnějším negativním dopadům vlivem pohybu turistů mimo značené stezky. Jediná lokalita, která se jeví, jako problematická v tomto ohledu jsou Tiské stěny.

Trasy jsou vedeny po veřejných a lesních cestách, některé úseky jsou používány současně i pro pěší turistiku, což může vést ke kolizím mezi cyklisty a pěšími turisty. Informativní značení a značení zákazů pohybu cyklistů na vymezených úsecích je nedostačující, chybí, nebo je nepřehledné, směrové značení je z pohledu cyklistiky vyhovující. Mobiliář je nedostačující, zastaralý a v případě poškozených laviček by mohl být i nebezpečný.

• Horolezectví

Tabulka 6: Vyhodnocení rizik - horolezectví

Možná environmentální rizika spojená s horolezectvím na území CHKO LP	
Akcelerace erozních procesů	XXX
Ohrožení druhů v důsledku jejich rušení	XX
Zábor plochy biotopů – fragmentace sítí stezek	X

Vysvětlivky: xxx – vysoká relevance, xx – střední relevance, x-nízká relevance

Mezi negativní vlivy lezení patří poškozování povrchu skal a vegetace na něm, eroze pod stěnami a sešlap vegetace v okolí, změna přirozeného vzhledu skal (jistící prvky, expanzní a vrtné skoby, slaňovací kruhy, magnézium apod.), rušení živočichů, zvláště rušení ptáků při hnízdění (dravci, sovy). Problémem je táboření či bivakování přímo ve skalách (pitná voda, odpady, ohniště), upřednostňování individuální automobilové dopravy před veřejnou hromadnou dopravou a nahrazení pěšího přístupu ke skalám horskými koly.

Lezení nemá vysoké nároky na infrastrukturu, jde především o parkovací či odstavné plochy pro osobní automobily a přístupové pěšiny ke skalám. Parkovací místa, jsou z pohledu lezců nedostatečné, bohužel vzhledem k terénu a zvláště k ochraně přírody je nereálné a nekonceptní tyto kapacity dále zvyšovat. Pro ubytování a stravování je dostatečná stávající turistická infrastruktura.

4.4.3 Přírodní procesy

Významnými faktory ovlivňující toto území pískovcových skal, jsou přírodní procesy probíhající kontinuálně, v podobě mechanické, chemické a biochemické eroze a odnosu písku. Mimořádně významné je skalní řízení, které ve velmi krátkém časovém úseku může proměnit krajinu, změnit přírodní podmínky, znehodnotit celý biotop a vytvořit jiný, zcela nový. Stabilitu skalních masívů ovlivňuje také stromový porost, který svými kořeny oddaluje skalní bloky až do fáze zřícení.

Skalní řízení velkého rozsahu ohrožuje zejména kaňon Labe, kde jsou skalní masívy vysoké až 65 m. Na vytipovaných místech jsou umístěna měřicí zařízení, které pomocí několika měřických bodů sledují pohyb skalních bloků. Tato zařízení, v případě nevratného pohybu, uzavře silnici, která je bezprostředně ohrožena. Jedná se zejména o úsek mezi Děčínem a Hřenskem, ale podobně jsou sledovány např. tzv. Tyršovy věže, které patří k nejčastějším cílům horolezců v NPR Kaňon Labe.

4.4.4 Intenzita negativního vlivu dle území

Tabulka 7: Intenzita negativního vlivu

Intenzita negativního vlivu	Levý břeh	Kaňon Labe	Pravý břeh
Přírodní procesy	XXX	XXX	XX
Pěší turistika	XXX	X	X
Horolezectví	XX	XXX	X
Cyklistika	XX	XXX	X

Vysvětlivky: xxx-vysoký vliv, xx-střední vliv, x-nízký vliv

Levý břeh

Nejvíce ohroženou lokalitou v levobřežní části CHKO jsou Tiské stěny, kde se na 10-14-ti ha soustřeďuje prakticky celý pohyb návštěvníků. Nachází se zde celkem 113 lezeckých útvarů. Tiské stěny se dělí na západní Malé stěny (19 číslovaných útvarů) a východní Velké stěny (56 číslovaných útvarů). V obou částech jsou vedeny naučné stezky, které spojuje Hřebenová stezka.

Tabulka 8: Počet návštěvníků PP Tiské stěny

Rok	Počet návštěvníků
2002	35 200
2003	39 200
2004	41 620
2005	45 000
2006 až 2010	Nejsou k dispozici
2011	22 000

Dle souhrnných počtů návštěvníků za sezónu (duben až říjen) 2011 navštívilo PP Tiské stěny, dle pokladních lístků, 22 000 turistů z toho 17 000 dospělých a 5 000 dětí (viz Tabulka 8). Rozlišení návštěvníků na horolezce a turisty není dokumentováno.

Kaňon Labe

Kaňon Labe je velice oblíbeným cílem horolezců, pro značnou výšku a mocnost masivů. Na pravém břehu se horolezci dostávají do konfliktu s ochranou přírody zejména z důvodu hnízdění dravců či

Zdroj: OÚ Tisá

poškození skalních útvarů.

Z pohledu pěší turistiky je nutné rozdělit toto území na dvě plochy. Vrch Kvádrberk a zbytek území. Vrch Kvádrberk s vyhlídkou na město Děčín a údolí Labe patří k tradičním lokalitám hojně navštěvované v rámci příměstské rekreace. V zájmu zachování spíše přírodě blízkému prostředí jsou zde budována turistická zařízení (přístřešky, lavičky apod.), která jsou v současné době zejména kvalitativně nedostačující. Téměř žádné osídlení, zejména na pravobřežní části kaňonu Labe v oblasti NPR, je hlavním důvodem, že tato část CHKO není nadměrně přetěžována pěšími turisty, neboť hlavní turistické trasy vedou převážně lesoparkem na Kvádrberku.

Během terénních šetření v NPR Kaňon Labe bylo zjištěno, že přes zákaz se v oblasti pohybují cyklisté na horských kolech a ojediněle tak dochází ke stržení půdního krytu na lesních cestách, zejména na sjezdech. Nepříznivý vliv cykloturistiky v této části CHKO, je vzhledem k nižší hustotě cyklotras, zanedbatelný. Cyklistika je soustředěna na Labskou stezku, v levobřežní části kaňonu Labe. Ojediněle se vyskytující porušení zákazu jízdy na kole v oblasti NPR Kaňon Labe, nemá závažnější nepříznivý vliv na tuto lokalitu.

Pravý břeh

Lokalita, která je v současnosti nejvíce ohrožená a to vlivem přírodních procesů je PR Pavlinino údolí. Toto kaňonovité údolí dlouhé 3,5 km vytvořila říčka Chřibská Kamenice v křídových pískovcích mezi Studeným, Rynarticemi a Jetřichovicemi. Pro svou přírodovědnou a estetickou hodnotu bylo prohlášeno v roce 1993 přírodní rezervací. Mezi vzácné živočichy, kteří zde žijí, můžeme zařadit vydru říční (*Lutra lutra*), ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) nebo čápa černého (*Ciconia nigra*).

Oblíbenou turistickou stezku, vybudovanou v roce 1884 jetřichovickou sekci Horského spolku pro České Švýcarsko postihla v roce 2010 blesková povodeň, která poničila tři z 5 -ti mostků. Na podzim roku 2011 byly mostky opraveny KČT a o. s. Pod Studencem a stezka byla zpřístupněna.

Ojedinelé stržení půdního krytu v souvislosti s cyklistikou v PR Pavlinino údolí, zde nemá významnější nepříznivý vliv. Pěší turistika toto území nenarušuje. Informační tabule a značení jsou klasické (KČT), nutné zajistit nebezpečné úseky zábradlím a vhodně upozornit návštěvníky před vstupem do PR na obtížnost trasy.

4.5 Stav hlavních složek životního prostředí na území CHKO LP

Podklady čerpány ze Statistické ročenky životního prostředí České republiky 2009 (CENIA 2010), Portálu Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ 2011) a Územně analytických podkladů Ústeckého kraje (ČSÚ 2010), (KÚ ÚSTECKÉHO KRAJE 2009).

4.5.1 Emise znečišťujících látek do ovzduší

Za zvýšenou koncentrací znečišťujících látek v Ústeckém kraji v roce 2010 je opakovaný výskyt nepříznivých meteorologických a rozptylovými podmínkami v zimním období na začátku (leden a únor) i ke konci roku (říjen a prosinec). CHKO LP patří do vymezené oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší vzhledem k imisním limitům pro ochranu ekosystémů a vegetace, se zahrnutím přízemního ozonu. Cílový imisní limit pro troposférický ozon byl v Ústeckém kraji překročen za tříleté období 2008–2010 na měřicí stanici Sněžník. Od roku 2008, kdy došlo k mírnému snížení roční průměrné koncentrace oxidu siřičitého (SO₂), se v roce 2009 a 2010 hodnoty této znečišťující látky opět mírně zvyšují. Nárůst individuální dopravy zhoršuje ovzduší látkami obsaženými ve výfukových plynech. V roce 2010 byl v Děčíně 73x překročen 24hodinový imisní limit pro polétavý prach (PM₁₀).

4.5.2 Povrchové a podzemní vody

Kvalita povrchových i podzemních vod se zlepšuje, změnu můžeme sledovat zejména na hlavním toku regionu – Labi. V hodnocení jakosti vod dle ČSN 75 7221, v letech 1991–1992 bylo Labe zařazeno do IV. třídy jako silně znečištěná voda a její pravobřežní přítoky Kamenice a Ploučnice do III. třídy jako znečištěná voda. Údaje z let 2008 – 2009 již Labe zařazují do nižší III. třídy jako znečištěná voda a její přítoky do třídy II. neznečištěná a mírně znečištěná voda. Příznivý je i trend výstavby nových kanalizací a ČOV v jednotlivých sídlech, který snižuje organické znečištění na drobných tocích.

4.5.3 Biologická rozmanitost a ekologické funkce krajiny

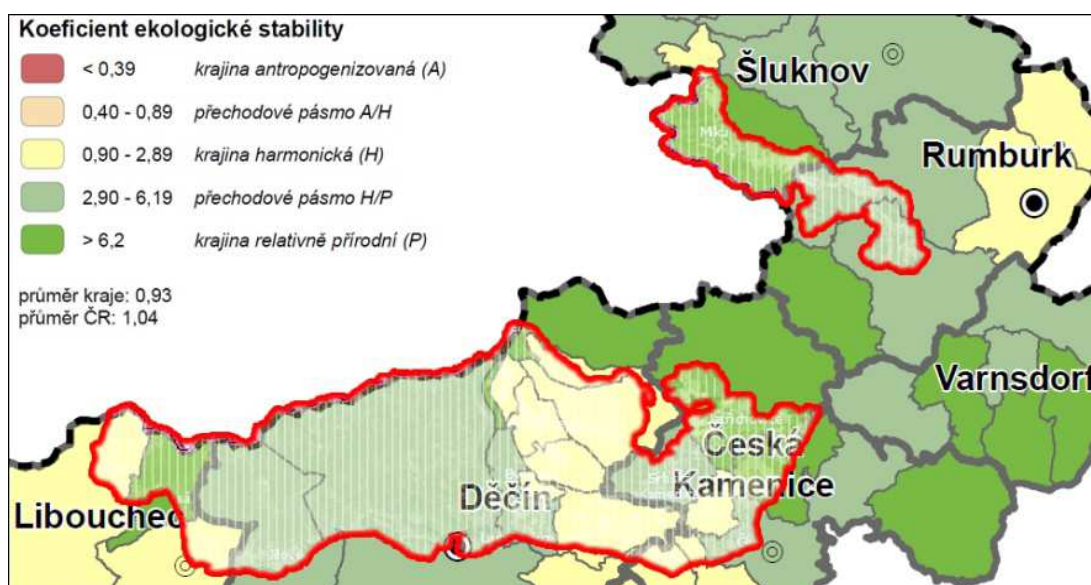
V řešeném území je soustředěna pozornost na druhovou ochranu přírody a ochranu přírodních stanovišť. Jedním z aktuálně řešených problémů je obnova přirozených společenstev, které byly v minulosti pozměněny vlivem znečištěného ovzduší nebo hospodářským využíváním. Původní přírodní porosty byly nahrazeny jednotvárnou druhovou, věkovou a prostorovou skladbou, tj. především smrkovou monokulturou nebo byly vytlačeny agresivním šířením nepůvodních druhů. Jedním z nich je introdukovaná borovice vejmutovka (*Pinus strobus*), která ohrožuje řadu lokalit na území CHKO LP, EVL i NP ČŠ. Likvidace tohoto invazivního druhu a nepůvodních druhů rostlin – zejména křídlatky japonské (*Reynoutria japonica*) a netýkavky žláznaté (*Inpatiens glandulifera*) má zajistit navrácení původních živočišných společenstev. Úspěchem, snahy o zachování biologické rozmanitosti v Českém Švýcarsku, je reintrodukce sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*) a lososa obecného (*Salmo salar*).

4.5.4 Územní systém ekologické stability na území CHKO LP

Trvalé zajištění biodiversity, biologické rozmanitosti zajišťuje koncepce tvorby územních systémů ekologické stability (ÚSES), podle „Úmluvy o biologické rozmanitosti“, k níž Česká republika přistoupila v roce 1994. Zákon č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, územní systém ekologické stability definuje jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu.

Na území CHKO Labské pískovce z malé části zasahuje jedno nadregionální biocentrum (NRBC č. 40 Hřenská skalní města). Prochází zde 5 nadregionálních biokoridorů (K2, K4, K6, K7 a K8) a 4 regionální biokoridory. Na území CHKO se rozkládá nebo částečně zasahuje 11 regionálních biocenter (AOPK 2010).

V obvodu Děčín dochází na téměř deseti procentech území k překračování imisních limitů, KES na území CHKO LP odpovídá krajinně přechodového pásma, krajinně relativně přírodní a krajinně harmonické (viz Obrázek 5).

Obrázek 5: Koeficient ekologické stability

Zdroj: použitá geodata: ČSU, mapový podklad: ČÚZK, převzato z územně analytické podklady Ústeckého kraje, vlastní úprava

4.6 Aktuální záměry na řešeném území posuzované dle EIA

Název záměru: Plavební stupeň Děčín (MZP102), ve stavu dokumentace.
Stanovisko dle §45i: zatím bez stanoviska

4.7 SWOT analýza

Předchozí jednotlivé analýzy nejsou z hlediska rozsahu dané problematiky vyčerpávající, proto tuto analytickou část uzavírá podrobná SWOT analýza, která tato data rozšiřuje o fakta získaná rešerší dalších zdrojů.

Tabulka 9: SWOT analýza⁹

Prostorové aspekty oblasti	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ atraktivní území s dobrými předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu ▪ územím prochází panevropský multimodální koridor ▪ výborná dopravní železniční dostupnost se zahraničím (SRN) ▪ blízkost NP České Švýcarsko 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ snížená turistická propustnost státních hranic se SRN ▪ špatné železniční spojení napříč oblastí ▪ veřejná doprava slouží k dopravní obslužnosti místních obyvatel během pracovních dnů, o víkendech je méně intenzivní v neprospěch turistické dopravní obslužnosti ▪ špatná kvalita místních komunikací
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ využít rozvojový potenciál plynoucí z lokace mezinárodní rozvojové osy Praha - Drážďany ▪ přeshraniční spolupráce (ČR a SRN) ▪ rekonstrukce a modernizace silničních sítí ▪ zlepšení image území 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rostoucí intenzita individuální automobilové dopravy jako důsledek zhoršování dopravní obsluhy ▪ přetížení nejvýznamnějších turistických lokalit v letních měsících ▪ zhoršování přírodního prostředí vlivem nepříznivé prostorové koncentrace návštěvnosti

Primární nabídka – přírodní předpoklady	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ významný přírodní potenciál, kvalitní přírodní prostředí v celé oblasti ▪ blízkost světově známé Pravčické 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ malý výskyt přirozených přírodních ploch ▪ absence přirozených vodních ploch

⁹ Struktura SWOT analýzy dle (ŠAUER 2005). : Vybrané problémy marketingu cestovního ruchu (maketa návrhu produktu destinace)

brány <ul style="list-style-type: none"> ▪ pestrost skalních reliéfů a masivů ▪ nadprůměrný podíl ZCHÚ 	vhodných k rekreaci <ul style="list-style-type: none"> ▪ výskyt monokultur smrku a borovice vejmutovky (<i>Pinus strobus</i>)
---	---

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vzdělávání turistů v oblasti udržitelného rozvoje a přírodního prostředí ▪ podpora nových forem cestovního ruchu - ekologicky šetrných, jako např. agroturistiky, ekoturistiky apod. ▪ využití principů trvale udržitelného rozvoje pro větší přitažlivost a konkurenceschopnost turistických lokalit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ přetížení nejvýznamnějších turistických lokalit v letních měsících ▪ převážení tzv. tvrdých forem cestovního ruchu s velkým dopadem na přírodní prostředí ▪ negativní dopad na chráněné rostlinné i živočišné druhy v území ▪ neexistence definovaných limitů únosnosti území

Primární nabídka – kulturně-historické předpoklady

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ kulturní tradice v regionu – snaha obyvatel o zachování místních tradic (značka „Regionální produkt“, tradice zpracování skla, mýdla) ▪ na území destinace je vyhlášeno nadprůměrné množství venkovských usedlostí ▪ vesnické památkové zóny Vysoká Lípa, Kamenická Stráň, Dlouhý Důl ▪ velký počet kulturních památek regionálního významu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ v destinaci není žádná památka UNESCO ani žádná Národní kulturní památka ▪ v oblasti neexistují žádná divadla, žádná muzea nadregionálního významu ▪ v oblasti neexistuje lázeňský cestovní ruch ▪ v oblasti se nevyskytují městské památkové rezervace

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vzdělávání turistů v oblasti udržitelného rozvoje a místní kultury ▪ rozvoj kongresové turistiky ▪ zařazení vybraných lokalit na seznam UNESCO ▪ podpora místních produktů ▪ zpřístupnění dalších kulturně historických objektů 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce a údržbu historických budov ▪ pokles zájmu obyvatel na zachování místních tradic ▪ chátrání historicky hodnotných budov ▪ špatná koordinace turistických možností mezi aktéry cestovního ruchu napříč územím CHKO LP ▪ ohrožení památek nezájmem

	vlastníků o jejich obnovu (podstávkové domy)
--	--

Turistická dopravní a doprovodná infrastruktura	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ relativně hustá síť značených tras pro pěší turistiku ▪ dostatečná síť cyklotras a cyklostezek ▪ nabídka naučných stezek 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatečná základní technická, dopravní a turistická infrastruktura ▪ nedostatečná nabídka turistických a kulturních aktivit v zimním období ▪ přetížení hlavních atraktivit cestovního ruchu (Tisá) ▪ zhoršená dopravní dostupnost přírodních atraktivit v CHKO
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ využití turistického potenciálu méně známých či méně vytížených lokalit ▪ vybudování zázemí (informační, hygienické) v zajímavých lokalitách a u méně známých turistických atrakcí ▪ vybudování dalších tematických naučných stezek v zajímavých lokalitách 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatek finančních prostředků pro další rozvoj cestovního ruchu, infrastruktury ▪ velké infrastrukturní zásahy v oblasti ▪ zahlcení turistických oblastí individuální automobilovou dopravou ▪ odliv návštěvníků v důsledku nízké kvality doplňkových služeb

Sekundární nabídka cestovního ruchu	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ velký potenciál ubytovací základny v oblasti ▪ neobvykle vysoké zastoupení chalup a rozvoj tohoto typu cestovního ruchu ▪ město Děčín je samo o sobě dostatečně atraktivní středisko pro nalákání turistů ▪ velká nabídka individuálního ubytování 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spíše horší úroveň a kvalita služeb v oblasti gastronomie v celé oblasti a nestejná hladina cen pro zahraniční a české turisty ▪ nedostatečná vybavenost ubytovacích zařízení pro doplňkové služby CR – půjčovna kol, atd. ▪ nedostatečná nabídka doplňkových služeb
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zavedení certifikace ubytování a gastronomických podniků 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nestabilní postavení soukromníků a malých podnikatelů v CR

<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora rozvoje gastronomických podniků nabízejících místní tradiční kuchyni a využívajících místní produkty ▪ využití programů podpory CR zaměřené na růst kvality ubytovacích služeb ▪ zvýšení úrovně ubytovacích služeb ▪ rozvoj doplňkových služeb CR v ubytovacích zařízeních ▪ prodloužení pobytu z jednodenních na vícedenní pobyty 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ převažující nižší úroveň poskytovaných služeb v oblasti ubytování ▪ zhoršení využití ubytovacích kapacit
--	---

Vybrané socio-ekonomické předpoklady	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ v oblasti služeb cestovního ruchu vysoký potenciál pro rozvoj podnikatelských aktivit ▪ snaha o udržení tradic ▪ soudržnost obyvatel 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysoká kriminalita ▪ malá úcta k chráněnému území ▪ velký počet malých, hůře vybavených obcí ▪ nedostatek kvalifikovaných pracovníků ▪ nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatelstva v rámci ČR
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora rozvoje místních komunit a občanských iniciativ ▪ důsledné využívání nástrojů regionální politiky (podpora malého a středního podnikání) ▪ posílení regionálních tradic a identifikace rezidentů s regionem ▪ zlepšení kvality veřejných služeb obcí ▪ diverzifikace a zlepšení kvality služeb v CR ▪ využití podpory MSP spojenou s tvorbou nových pracovních míst 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odliv ekonomicky aktivních obyvatel z venkova do větších středisek ▪ nízká konkurenceschopnost některých méně atraktivních lokalit v oblasti ▪ nízká dynamika rozvoje podnikatelských aktivit ▪ nedostatek finančních prostředků pro údržbu dopravních komunikací, výstavbu a rekonstrukci inženýrských sítí, pro zkvalitňování občanské vybavenosti

Turistické informace a organizační struktura	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostatek tištěných propagačních materiálů ▪ velké množství TIC (turistická informační centra) kategorie¹⁰ C ▪ dostupnost TIC kategorie B (poskytuje informace po celý rok ve standardizované podobě o definovaném regionu) ▪ snadno dostupné informace o všech hlavních atraktivitách oblasti ▪ velké množství informačních portálů s podrobnými informacemi o místních atraktivitách, možnostech rekreace, ubytování i stravování v několika jazykových mutacích 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spojování oblasti CHKO s regionem severních Čech – negativní image celé oblasti ▪ neexistence místních akčních skupin (MAS) na podporu trvale udržitelného rozvoje ▪ zbytečné výdaje na propagační materiály bez jasné orientace na cílovou skupinu ▪ TIC na území jsou převážně kategorie C (působí celoročně a poskytují informace o malém území) a D (sezónní informační centrum ve stejném rozsahu jako C) ▪ absence OTIC¹¹ (oficiální informační centrum) ve spádovém městě Děčíně ▪ špatná koordinace rozvojových aktivit ▪ chybí informační a rezervační systém zprostředkující komplexní informace z území ▪ propagace NP České Švýcarsko na úkor ostatních atraktivit oblasti ▪ nízká propagace kulturně-historických atraktivit na webových portálech služeb CR ▪ malá angažovanost a neefektivní komunikace a spolupráce mezi jednotlivými aktéry CR v oblasti
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora místních drobných podnikatelů a malých firem při rozvoji CR s důrazem na zachování místních tradic a technologií výroby ▪ intenzivnější využívání nástrojů regionální politiky při rozvoji CR v oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nejednotnost informací, které poskytují jednotlivé TIC v oblasti ▪ pomalu se rozvíjející adekvátní organizační, řídicí a informační infrastruktura pro cestovní ruch ▪ nedostatek finančních prostředků

¹⁰ TIC jsou rozdělena do 4 kategorií (A, B, C, D), přičemž každá kategorie „zaručuje splnění určitého minimálního standardu a podmínek činnosti turistických informačních center“ (SWACZYNOVÁ 2007)

¹¹ (AGENTURA CZECH TOURISM, 2012)

<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozvoj činností podporujících alternativní příjmy na venkově s využitím místních surovin 	<p>z rozpočtů vyšších ÚSC</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pokles místních podnikatelů, kteří zprostředkovávají a udržují místní zvyky nebo specifické technologie výroby
--	--

Turistická poptávka	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ celá oblast Českého Švýcarska láká do oblasti velký počet českých i zahraničních návštěvníků ▪ vůle návštěvníků doporučit návštěvu oblasti svým známým ▪ nadšení zahraničních turistů „konzumovat“ co nejvíce nových zážitků a informací 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ převažují jednodenní výlety nad vícedenními pobyty ▪ jednostranně orientovaní turisté – zaměření na přírodní poznávací turistiku ▪ omezené spektrum turistických možností v oblasti - téměř žádná zimní sportovní turistika nebo kongresová turistika ▪ atraktivita kulturní a historické jsou v rámci poznávacích zájezdů méně propagované a méně poutavé, než atraktivita přírodní ▪ nízká úroveň sekundární turistické nabídky v blízkosti nejvýznamnějších atraktivit ▪ malé množství průvodců (přírodní a kulturní atraktivita) a jejich nedostatečná jazyková vybavenost ▪ opomíjení dětí, jako důležité věkové skupiny
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zacílení aktivit na více věkových skupin (mládež, děti) ▪ podpora nových, ekologicky šetrných, forem CR, např. agroturistiky, ekoturistiky apod. ▪ rozptýlení zájmu turistů na méně navštěvovaná místa CHKO zvýšením atraktivnosti nabídky aktivit a služeb a vznikem nových produktů s balíčky CR ▪ propagace pobytu delšího než jeden 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ upřednostňování skalního města Tisá před dalšími atraktivitami v oblasti ▪ nevyváženost návštěvnosti mezi přírodními a kulturně-historickými atraktivitami ▪ odliv návštěvníků v důsledku poklesu atraktivita oblasti z důvodu nedostatečně kvalitních služeb CR ▪ zhoršení spokojenosti návštěvníků s úrovní poskytovaných služeb CR ▪ TIC neschopná naplánovat

<p>den</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zvýšení jazykových schopností průvodců CR v přírodních i kulturních atraktivitách a tak kvalitnější a pohodlnější zprostředkování informací zahraničním turistům 	<p>poznávací, rekreační či sportovní pobyt v CHKO „na míru“ jednotlivcům i skupinám všech věkových kategorií</p>
---	--

4.8 Výsledné analytické závěry

- Oblast má nadprůměrné přírodní předpoklady pro rozvoj CR.
- Velmi dobré územní podmínky pro ekonomický rozvoj.
- Dobrá podnikatelská aktivita
- Nejnavštěvovanější lokalitou je PP Tiské stěny.
- Významný problém představuje doprava, parkování, dopravní obslužnost.
- Nízká kvalita nabízených služeb a malá nabídka služeb doplňkových.
- Chybí směřování propagace na konkrétní cílové skupiny.
- Nedostatek financí na rozvoj technické, dopravní a turistické infrastruktury.
- Malá angažovanost a spolupráce mezi jednotlivými aktéry CR.
- Slabý management.

5. Návrhová část

5.1 Obecná východiska

Vzhledem ke konfiguraci terénu, který nemá předpoklady k výraznějšímu navýšení turistického využívání v zimním období, je hlavním cílem ovlivnit zejména návštěvnost prostorovou v letní sezóně. Z výzkumu agentury Czech Tourism vyplývá, že nejvíce návštěvníků navštíví dle počtu návštěvníků muzea a galerie, technické památky, zábavy. Až na 5. místě jsou přírodní památky (AGENTURA CZECHTOURISM 2010). Z těchto údajů je zřejmé, že je nutné v kraji posílit tři další kategorie: muzea a galerie, technické památky. Zábavní atrakce s ohledem na jejich charakter a působení na ŽP přesunout mimo CHKO LP.

Návrh řešení: Nabídnout návštěvníkům jiná atraktivní místa, zejména technické památky, které jsou v návštěvnosti na 3. místě

S distribucí návštěvníků je úzce spojena i doprava, která zde nenabízí řešení ve zvyšování kapacity parkovišť, ale naopak by měla vést k omezení individuální dopravy do citlivých míst z hlediska ochrany přírody a krajiny. Špatná dostupnost atraktivních míst běžnými prostředky hromadné dopravy např. v okolí Jetřichovic, je důvodem k použití individuální dopravy, která vede k parkování mimo místa k tomu vyhrazená.

Návrh řešení: Řešením je posílit spoje autobusové hromadné dopravy a zavedení okružního autobusu, který by spojoval více atraktivních míst. Inspiraci bychom našli

např. na německé straně, odkud jezdí do Hřenska v hodinových intervalech historický autobus a tak i prostá projížďka má své kouzlo.

Udržitelný rozvoj CR není možný bez cíleného působení na návštěvníky a místní obyvatele a tuto funkci zajišťují aktuální, úplné a relevantní informace. Turistické značení zde zajišťuje Klub českých turistů (KČT) klasickým způsobem. Informační tabule jsou vyhotoveny pouze v dvojjazyčném provedení (český a německý jazyk), nebo jen v českém. Důležité informace, jsou podávány sice v souladu s principem co nejméně rušit přírodní prostředí, ale neatraktivní formou. Doplňkové aktuální informace většinou chybějí.

Návrh řešení: Větší informovanost a podpora jiné struktury návštěvníků, zejména mladé generace je možné zajistit např. pomocí nového turistického značení s využitím 2D kódu, který lze číst pomocí mobilního telefonu. Tato nová technologie má mnoho výhod i z hlediska udržitelného rozvoje. Kódem lze doplnit stávající tabule, neboť je na tabulce malých rozměrů a v přírodě nepůsobí rušivě, je finančně méně náročný a při poškození se dá jednoduše vyměnit. Další výhodou je velké množství informací, které lze uložit a dodatečně se k nim vrátit, neméně důležitá je i vícejazyčnost.

Pro účinnou ochranu přírodního prostředí a udržitelnost rozvoje CR je důležitá také struktura a vzdělanostní úroveň místních obyvatel. Nucená výměna obyvatel po II. světové válce se dnes projevuje v některých sociálně-ekonomických charakteristikách kraje, ke kterým patří i nižší úroveň vzdělanosti obyvatel. Zvláště pro tento region je důležitá znalost cizích jazyků (zejména německého). Region navštěvuje značné množství německých turistů a je zde nedostatek, ne-li úplná absence kvalifikovaných průvodců se znalostí cizího jazyka.

Návrh řešení: Zvyšovat vzdělání a povědomí obyvatelstva o přírodním a kulturním prostředí v regionu. Východiskem pro tento dlouhodobý úkol je vzdělávat a vychovávat již mladou generaci. Zvyšováním jazykové gramotnosti lze dospět k lepší integraci v rámci Evropy a zkvalitňování vztahů s německým obyvatelstvem, které zde má své kořeny. Další důležitou složkou v procesu vzdělávání je odpovědnost. Tu lze u mladých lidí stimulovat pomocí praktických činností zaměřených na poznávání přírody a krajiny v regionu (např. tematické kroužky apod.).

6. Konkrétní návrhy a doporučení pro environmentálně šetrný rozvoj regionu

Zážitková rekreace

Rozvoj cestovního ruchu v tomto regionu, v souladu s principem udržitelného rozvoje, je vzhledem k typu a rozloze území vhodný pouze ve spojení s tzv. měkkým turismem, který nemá masový charakter. Z terénního šetření vyplývá, že výrazným problémem je zejména nevhodná prostorová koncentrace návštěvníků, kterou lze ovlivnit pestřejší nabídkou tematicky zaměřených aktivit v méně zatěžovaných lokalitách a rozšířenou nabídkou v podobě tzv. balíčků, které zahrnují více možností využití volného času.

Návrh řešení: Naučné stezky zaměřené na přírodu, historii, skály, řeka

Mýty a pověsti Děčínska

Zdejší krajina pískovcových skal, hlubokých roklí a tajemných vrchů inspirovala obyvatelstvo k vyprávění o nadpřirozených bytostech, o pokladech, d'áblovi, strašidlech a tajemných knihách čar a kouzel. Vyprávění nejrůznějších historek předávané z generace na generaci bylo časem obohaceno o příběhy, které měly základ ve skutečných událostech ať už z jiných krajů, nebo byly spjaty přímo se zdejším prostředím (SLAVÍČKOVÁ 2008 in FRIDRICH 2008). Vznik některých názvů místně popisaných lze vysledovat právě v těchto pověstech.

Cíl: Kulturně propojit generace a národy žijící na tomto území v minulosti a současnosti a příznivěji rozprostřít nabídku tematicky zaměřených aktivit.

Návrh řešení: Vytvořit naučnou stezku, která by mapovala místa spojená s mýty a pověstmi a periodicky (např. jednou ročně), v rámci kulturní akce, tato místa přiblížit rezidentům i nerezidentům (fotografie, knihy, besedy).

Podstávkové domy

Jednou z typických ukázek ojediněle zachovalých fragmentů lidové architektury a kulturního dědictví v Českém Švýcarsku jsou podstávkové domy, které jsou v tomto regionu neobyčejně hojně zastoupeny. Toto území je nazýváno tzv. „krajinou podstávkových domů“.

Cíl: Využít tohoto fenoménu pro rozvoj CR v regionu a zároveň zvýšit informovanost a povědomí o kultuře a životním stylu předchozích generací a zároveň ho propojit s kulturou současnou.

Návrh¹² řešení: Vytvořit databázi certifikovaných podstávkových domů, které budou umístěny na internetových stránkách a nabízeny např. pro rodinou rekreaci nebo při uspořádání akce „Den otevřených dveří podstávkových domů“ mohou soukromí vlastníci, firmy a různé spolky nabídnout mimo prohlídky těchto staveb i odbornou pomoc při sanacích a restaurátorských pracích v souladu s ochranou těchto památek. V rámci této akce je možné prezentovat ukázkou regionálních lidových řemesel a nabízet regionální gastronomické speciality.

Služby v pohostinství „Stezky dědictví“

Dlouhodobým problémem této turistické destinace je kvalita nabízených služeb zejména v pohostinství. Značnou výhodou tohoto regionu je poloha, blízkost a dobrá dostupnost pro návštěvníky, zejména se SRN, kteří do regionu přijíždějí a jsou ochotni utratit více peněz za služby, než domácí návštěvník. Bohužel kvalita nabízených služeb je spíše průměrná, a to i z pohledu domácích návštěvníků, zejména co se týče pohostinství.

Cíl: Primárně zkvalitnit nabízené služby a posílit postavení českých restaurací, penzionů a hotelů a sekundárně povzbudit návštěvníky k vícedenním pobytům v destinaci.

Návrh řešení: Možností jak zlepšit služby v této oblasti je zapojit se do projektu „Stezky dědictví“, který zprostředkovává domácím i zahraničním návštěvníkům

---

¹² Tento návrh je inspirován Iniciativou Umgebundeland, která vznikla v roce 2003 a od roku 2007 funguje jako „Trinacionální regionální rozvojový plán a koncept jednání v oblasti podstávkových domů v Německu – Polsku – Česku (REK)“. Na našem území je tato iniciativa spojována s Libereckým krajem, na území Českého Švýcarska zatím není realizován.

zážitky z regionální gastronomie, pořádá ochutnávky, festivaly v restauracích i gastronomické akce pod širým nebem. V severních Čechách není zatím registrováno ani jedno zařízení s touto značkou, která garantuje kvalitu a jednotnou cenu pro domácí i zahraniční návštěvníky.

7. Diskuse

Výsledky terénního šetření mi potvrdily, že největší turistický tlak, na území CHKO LP je vyvíjen na PP Tiské Stěny. Dle studie „Tiské Stěny“ (dále jen Studie) má na přírodní prostředí, kromě exhalací v minulosti a přirozené eroze, největší vliv zejména horolezecké využívání a je nutno je usměrňovat. Dle mého názoru je oblast Tiských stěn ovlivňována především běžnou turistikou, ačkoli horolezecká činnost má také své nemalé specifické dopady, zvláště v souvislosti s tvrdostí resp. měkkostí pískovce v této lokalitě. Usměrnování turistického využívání by mělo být na základě znalostí limitů území, které jsou v mnoha případech bohužel neznámé. MOLDAN (2001) vidí zásadní problém v neurčitosti únosné kapacity ekosystémů na národní nebo regionální úrovni. A právě tato neurčitost (neznalost) kapacity prostředí brání v účinném nastavení limitů, které jsou důležitým předpokladem pro kvalitní destinační management.

Analýza návštěvnosti Tiských stěn (TERHEŠOVÁ 2005), z které jsem vycházela, byla zaměřená především na dotazníkové šetření v uvedené lokalitě, sumarizaci počtů návštěvníků v jednotlivých dnech s rozlišením na běžné návštěvníky a horolezce zahrnující připomínky návštěvníků ke stavu prostředí. Návštěvnost běžných turistů byla monitorována pouze dle evidence pokladních lístků, která ovšem nevyloučila vstup návštěvníků neplatících. Sledování návštěvnosti horolezců v PP Tiské Stěny bylo provedeno prostřednictvím zápisů ve vrcholových knížkách, ale ani tato data nejsou směrodatná, i když jistou vypovídací hodnotu mají. I přes krátkou časovou řadu sledování lze z výsledků této Studie vyhodnotit trend nárůstu počtu návštěvníků.

Bohužel na základě mnou získaných dostupných dat ohledně návštěvnosti v PP Tiské stěny nelze tento vzrůstající trend potvrdit, ačkoli jde spíše o snížení počtu platících návštěvníků. V současné době není možné vysledovat, kolik lidí skutečně navštíví tuto památku včetně jejich specifikace. Samotná Studie z roku 2006 (od té doby žádný podobný monitoring neproběhl) uvádí, že počet návštěvníků je, dle oficiálních údajů poskytnutých obecním úřadem značně podhodnocen, u běžných návštěvníků je odhadem dvojnásobný a u horolezců 3x či 4x vyšší (TERHEŠOVÁ 2005).

Omezená kvalita vstupních dat, kterou jsem měla k dispozici, jako je prakticky nepřesně zjistitelné množství a struktura návštěvníků, bohužel snižuje hodnotu terénního šetření zaměřeného na kvantifikaci návštěvnosti, stejně jako neexistence fyzické únosné kapacity prostředí - jaké množství turistů nebo horolezců je limitující. Data ohledně monitoringu návštěvnosti mi poskytl pouze obecní úřad v Tisí neboť na území CHKO LP se žádný monitoring návštěvnosti neprovádí.

Ohledně kvantifikace návštěvníků souhlasím s HADAČEM (1982), že je složité vymezit nebo určit kvóty návštěvníků, které nevedou k narušení přírodních a estetických hodnot krajiny, dále uvádí, že v NP a CHKO „*nemá smysl uvažovat o počtu rekreantů ve vztahu k ploše, význam tu má spíše systém cest a stezek a jejich propustnost vzhledem k počtu rekreantů*“. Další důležitý faktor, na který HADAČ (1982) poukazuje je nejen celková plocha cest a stezek, ale jejich rozložení v krajině

a kvalita. Nicméně monitoring, jako takový, je jedním z nástrojů, jak odhadnout, únosnost území a pomocí monitoringu návštěvnosti lze vysledovat vývoj turistického využívání.

Aby mohl být monitoring a další výsledky výzkumů a studií užitečné, je důležité, aby vstupní data byla přesná, aktuální a především odpovídající skutečnosti. Výstupy je nutné prezentovat a informovat dotčené subjekty, skupiny, konkrétní lidi a realizovat navržená opatření. Výsledky z této Studie byly vyhodnoceny, ale cílová skupina (horolezci) s ní nebyla seznámena a stanovené následné kroky nebyly za dobu 6-ti let realizovány (např. pravidelný monitoring, přesun informačního střediska včetně úpravy provozní doby, v současnosti stále nejsou realizována navržená technická opatření¹³). Nedostatečnou distribuci výstupních dat a závěrů stejně jako malou pružnost při realizaci opatření považují za nedostatek.

Porovnat vlivy horolezeckého využívání můžeme s další lokalitou, která byla sledována v rámci přípravy pro vyhlášení NPR Kaňon Labe. Tato lokalita je mezi horolezci velice oblíbená. Rozdílnost obou těchto území je zejména v rozloze a v „kvalitě“ pískovce. Pro pěší turistiku je využívána minimálně, tato skutečnost se také odráží ve stavu cest při úpatí skal, kde není tak rozsáhlé odstranění vegetačního krytu. Přesto je v práci Studie „Kaňon Labe“ doporučováno, po vyhlášení NPR horolezectví zakázat (značně omezit). V tomto případě je do jisté míry konzervativní přístup CHKO LP na místě, ovšem nesmí docházet k zneužívání principu předběžné opatrnosti. Na základě žádosti ČHS vydala SCHKO LP „Souhlas k vyznačení přístupových cest a vyhrazení míst k provozování horolezectví v Národní přírodní rezervaci Kaňon Labe“(SCHKO LP 2010) za jasně daných podmínek (tj. plošný rozsah a časové omezení).

Nerovnoměrná prostorová distribuce návštěvníků působí negativně, je ovšem otázkou, o kolik je rozptýlený turismus lepší než koncentrovaný a jakým způsobem regulovat návštěvnost a udržet ji v přijatelných mezích.

O stále narůstajícím zájmu o cyklistiku svědčí i nárůst certifikovaných ubytovacích i stravovacích zařízení v rámci projektu Cyklisté vítáni. Vzhledem k charakteru celé krajiny Labských pískovců je cykloturistika provozována pouze jako okrajová aktivita, výjimku tvoří na levém břehu Labe Cyklotrasa Labská stezka a síť cyklotras v okolí Sněžníku, Tisé. Jelikož jsou turistické a cyklistické trasy vedeny ve většině případů souběžně, může v užších místech docházet k ojedinělým střetům mezi cyklisty a pěšími turisty. Chráněnou krajinnou oblastí je celkem vedeno 78,2 km značených cyklotras, což je zhruba dvojnásobek tras vedených v sousedním NP České Švýcarsko.

Podpora pěší turistiky ze strany správy CHKO LP spočívá hlavně v údržbě stávajících turistických tras. Hustota značených turistických cest a jejich vybavenost (schůdky, vyhlídky, zábradlí, odpočívadla) vnímá SCHKO LP jako dostatečnou a to i přesto, že optimální stav byl dosažen před druhou světovou válkou (KAREL STEIN, X, 2011, in litt.). Problémem zůstává spíše kvalita mobiliáře než její kvantita.

Nejen antropická činnost má negativní vliv na prostředí, v roce 2010 měla devastující účinky na PR Pavlínino údolí povodeň, která strhla všechny mostky a poničila vegetaci, zanesla cesty bahnem, pískem a dřevem a zahubila mnoho živočichů. Stejně jako v případě skalního říčení i následky povodní mnohonásobně převyšují

---

¹³ Projekt je ve fázi zadávání veřejné zakázky, doba plnění do 31. 12. 2013.

škody, způsobené jakoukoliv lidskou činností v rámci cestovního ruchu na tomto území.

8. Závěr

Atraktivita této lokality je jednoznačně dána přírodními podmínkami, z nichž se nejvýrazněji projevuje geomorfologie celé oblasti. Toto členité území s hluboce zařiznutým kaňonem řeky Labe, s množstvím skalních masivů, věží a skalních měst, soutěsek, jeskyní a dalších cenných forem reliéfu, vytlačuje kulturně-historické atraktivity na okraj zájmu. Důvodem je i blízkost NP České Švýcarsko, s významnou přírodní památkou Pravčickou bránou, nebo s nejvyhledávanější atrakcí Českého Švýcarska, turistickou plavbou Tichou (Edmundovou) a Divokou soutěskou řeky Kamenice. Turisté, zejména ze vzdálenějších míst, chápou NP ČŠ jako hlavní cíl svého zájmu a oblast CHKO LP jako nárazníkovou zónu.

Hlavním problémem turistického využívání v řešeném území je nerovnoměrná prostorová a časová koncentrace návštěvnosti, která má za následek překročení nosné kapacity prostředí, zejména v oblasti Tiských stěn. Synergické působení této dvojité koncentrace představuje jednu z klíčových příčin nežádoucích dopadů v této lokalitě, která úzce souvisí s dalšími problémovými faktory v regionu, především s dopravní obslužností, která je nedostačující a nenabízí návštěvníkům alternativy ve využívání hromadných dopravních prostředků. Nepřímo tak nutí k využívání individuální automobilové přepravy a to i do míst, která jsou environmentálně citlivá (např. Jetřichovice, Hřensko). Méně problematický, i když ne zanedbatelný je nežádoucí pohyb návštěvníků v okrajových částech dne (večer) ovlivňující zejména živou přírodu v ZCHÚ.

Chráněná krajinná oblast Labských pískovců není prozatím tak významnou destinací masového turismu, s ohledem na omezené možnosti turistického využívání, přesto v tomto výrazně venkovském regionu představuje cestovní ruch nejdůležitější ekonomickou aktivitu. Preferovanou a nejčastější turistickou aktivitou je pěší turistika. Cykloturistika je soustředěna zejména v levobřežní části CHKO, mimo cyklistické trasy a stezky je nežádoucí. Horolezectví má na tomto území dlouhou tradici, východiskem je akceptování horolezectví jako přijatelné aktivity. Díky přirozenému vývoji společenských potřeb, technickému a technologickému pokroku vyvíjí zvýšený tlak na přírodní prostředí a zvláště na chráněná území. Dlouhodobě udržitelné je jedině v přiměřené intenzitě a za jasně vymezených limitů. Součástí regulace musí být kontrola dodržování stanovených podmínek ve spolupráci s horolezeckými oddíly a správci jednotlivých oblastí a jejich vymáhání. Účinně lze návštěvníky usměrňovat dobrou informovaností (informační tabule, tisk, elektronická média).

Zjišťování turistického zatížení je na celém území CHKO LP na nízké úrovni. Slabý, nepravidelný a nahodilý monitoring počtu i struktury návštěvníků vypovídá o slabém destinačním managementu. Za jednu ze slabin, lze označit dosud neexistující MAS v klíčovém městě Děčín, která by účinně propagovala a formovala podobu cestovního ruchu. Slabá komunikace mezi aktéry CR a malá angažovanost místních obyvatel, je důsledkem neinformovanosti a nižší vzdělanostní úrovně rezidentů, která nepřímo vede k nedostatečné svázanosti s regionem. Negativní image „severočeského kraje“ jako průmyslové oblasti, je příčinou nejednotnosti, a to i u

pracovníků jednotlivých správ chráněných území, zda chráněné oblasti prezentovat jako jeho součást či odděleně.

Cílem této bakalářské práce bylo ověřit a zmapovat nabídku cestovního ruchu v Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce a zároveň zhodnotit míru negativních dopadů turistického využívání a to zejména tří nejběžnějších aktivit: pěší turistiky, horolezectví a cykloturistiky. Přímé vlivy těchto aktivit byly popsány z hlediska potenciálních dopadů a současně, v rámci jednotlivých oblastí, i z pohledu jejich reálného působení na přírodní prostředí. Změny, které vyvolává antropogenní využívání byly porovnány s kontinuálními přírodními procesy, které zde probíhají. Jako názornou ukázkou autorka prezentuje vlastní fotografie.

Tato práce může sloužit jako určité vodítko při porovnávání změn v časovém měřítku, sledování a vyhodnocování jednotlivých základních složek udržitelnosti. Zároveň chce tato práce podpořit prosazování udržitelnosti rozvoje na místní úrovni, zvláště pak cestovní ruch v oblasti Labských pískovců.

Je nutno dodat, že tato bakalářská práce nemůže zpracovat problematiku udržitelného rozvoje cestovního ruchu komplexně, neboť jde o téma velice rozsáhlé a zasahující do mnoha oborů, na jejichž vstupních datech je závislá a to především na jejich kvalitě relevantnosti a aktuálnosti.

Působením přírodních procesů, které lze v CHKO zařadit mezi nejintenzivnější, dochází ke skalnímu řízení, odnosu hornin a jejich sesouvání, což dokládá, že i v současnosti pokračuje geologický vývoj, který může člověk ovlivnit jen minimálně. Turismem způsobená eroze má tudíž malý vliv na celé řešené území v porovnání s přírodními procesy a nepředstavuje pro zdejší krajinu výraznější hrozbu, v intenzivně navštěvovaných lokalitách má však značný estetický význam.

9. Přehled literatury a zdrojů dat

- ADAMOVIČ J., MIKULÁŠ R., CÍLEK V., 2010: Atlas pískovcových skalních měst České a Slovenské republiky. Academia, Praha: 460.
- BAUER P. et HÄRTEL H., 2000: Drobnokvět pobřežní (*Corrigiola litovalis*) a další zajímavé druhy v Labském údolí na Děčínsku. Manuskript, dep. SCHKO LP Děčín.
- BENDA P., 2005: Ptačí oblast Labské pískovce. Správa ochrany přírody – Správa CHKO Labské pískovce, Ústí nad Labem: 15.
- BUTLER, RW, 1980: The concept of tourism area cycle of evolution: Implications for management of *resources*. *Canadian Geographer*. 24 /1: 5 -12.
- ČERNÝ P., 2005: Horolezecký průvodce: Labské údolí, Bělá, jeskyně. S.I., Děčín: 264.
- DUFFUS D. A., DEARDEN P., 1990: Non-consumptive wildlife-oriented recreation : a conceptual framework. *Biological conservation*. Barking, Essex : Elsevier. 53: 213-231.
- EAGLES P.J.F., MCCOOL S.F., HAYNES CH.D., 2002: Sustainable Tourism in Protected Areas- Guidelines for Planning and Management. IUCN-The World Conservation Union, Switzerland and Cambridge, UK: 183.
- EEA (European Environment Agency), (1999): Environment in the European Union at the turn of the century. EEA, Copenhagen: 446.
- SLAVÍČKOVÁ H., 2008: Úvod. – In: FRIDRICH R.: Modroret – Z pověstí Děčínska. Amici Decini, Děčín: 175.
- GLÖCKNER P., 1995: Fyzickogeografické a geologické poměry okresu Děčín. Grafiatisk, Děčín: 191.
- HADAČ E., 1982: Krajina a lidé. Academia, Praha: 152.
- HÄRTEL H. et BAUER P., 2000: Floristické a vegetační poměry. In: BENDA P. et VYSOKÝ V. : Tesaříci Labských pískovců (Coleoptera: Cerambycidae). Albis international, Ústí nad Labem: 12-18
- HRADECKÝ T., 2010: Poválečné Děčínsko 1945-1948. Oftis, Ústí nad Orlicí: 224.
- CHVÁTALOVÁ A., 2001:Hydrologická charakteristika. In: KUNCOVÁ J. et al. [eds]: Příroda dolního českého úseku řeky na konci 20. století. AOS Publishing, Ústí nad Labem: 34-47.
- JENČ P. et ŠOLTYSOVÁ L. [eds], 2006: Pískovcový fenomén Českého ráje. ZO ČSOP Křižánky, Turnov: 287.
- DHV, 2006: Koncepce rozvoje cestovního ruchu v Českém Švýcarsku. DHV CR.
- LIDDLE M. J., 1997: Recreation ecology. Chapman & Hall, London: 615.
- LOŽEK V., 1995: Biogeografický význam Labských pískovců. Sborník České geografické společnosti. 100/3: 203 – 209.
- LOŽEK V., 2008: Role pískovcových oblastí v české krajině. – In: BAUER P., KOPECKÝ V., ŠMUCAR J., [eds.]: Labské pískovce – historie, příroda a ochrana území. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Správa CHKO Labské pískovce, Děčín: 9 – 12.

- MEADOWS et al., 1972: *The Limits to Growth*. Universe Books, New York: 207.
- MEZŘICKÝ V., 2005: *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Portál, Praha: 208.
- MIKO et al. 2010: *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. MŽP, Praha: 71.
- MOLDAN B., 2001: *Ekologická dimenze udržitelného rozvoje*. Karolinum, Praha: 102.
- MOLDAN B., 2003: *(Ne)udržitelný rozvoj, ekologie, hrozba i naděje*. Karolinum, Praha: 141.
- MOUREK D., 2002: *Cestovní ruch a životní prostředí*. In: MOLDAN, B., HÁK, T., KOLÁŘOVÁ, H. [eds.]: *K udržitelnému rozvoji České republiky: Centrum pro otázky životního prostředí*, Praha: 554.
- NÁHLÍK F. et FIŠER F. 2003: *Průvodce po Českém Švýcarsku: Führer durch die Böhmisches Schweiz (2.vyd.)*. Princip, Děčín: 90.
- NOVOTNÁ D. [ed.], 2001: *Úvod do pojmosloví v ekologii krajiny*. MŽP, Praha: 400.
- PÁSKOVÁ M. et ZELENKA J., 2002: *Výkladový slovník cestovního ruchu*, MMR ČR, Praha: 448.
- PÁSKOVÁ M., 2008: *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Gaudeamus, Hradec Králové: 298.
- PATZELT Z., 2008: *Fotografický průvodce přírodou a krajinou Českosaské Švýcarsko*. Granit, Praha: 224.
- QUITT E., 1971: *Klimatické oblasti Československa*. Československá akademie věd - Geografický ústav ČSAV, Brno: 73
- RADVANOVSÝ Z., 1997: *Konec česko-německého soužití v ústecké oblasti 1945 – 1947*. Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem: 204.
- RIEBE H., et al., 1999: *Přírodní poměry Českosaského Švýcarska*. Nationalpark Sächsische Schweiz. Heft 3 Sächsisch – Böhmisches Schweiz, Českosaské Švýcarsko. Schriftenreihe des Nationalparkes Sächsische Schweiz. Sächsisches Druck – und Verlaghaus AG, Bad Schandau: 57.
- SEKRETARIÁT ÚMLUVY O BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI, 2004: *Biologická rozmanitost na Zemi: stav a perspektivy*. - Český překlad vydala Scientia, spol. s. r. o., Praha: 260.
- SNOWDON P., SLEE B., FARR H., 2000: *The Economic Impact of Different Type sof Tourism in Upland and Mountain Area sof Europe*. In: GODDE P. M., PRICE M. F., ZIMMERMANN F. M. [eds.]: *Tourism and Development in Mountain Regions*. CABI Pub, Oxon: 357.
- SRB et al., 2006: *Impaktová studie pro eventuální nominaci Českosaského Švýcarska na Světový seznam přírodního dědictví UNESCO*, o.p.s. České Švýcarsko: 93
- STEIN K., 1992: *Těžba pískovce v labském údolí*. *Ochrana přírody* 47:10, Praha: 306 – 308.

- TERHEŠOVÁ D., 2005: Průzkum turistického a horolezeckého využívání území v připravované NPR Kaňon Labe a Stoličné hoře, případné negativní antropogenní vlivy, návrhy na jejich eliminaci. In: Valečka J. et al., 2006: Studie o antropogenních vlivech na připravovanou NPR Kaňon Labe, Návrh opatření. Manuskript pro Správu CHKO Labské pískovce, 75-124.
- TITTELBACHOVÁ Š., 2008: Politika cestovního ruchu. In: WOKOUN R., et al., 2008: Regionální rozvoj – východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Linde, Praha: 205 – 215.
- UNWTO, 1995: Pojmy, definice a klasifikace statistiky cestovního ruchu – technický manuál, UNWTO, Madrid: 194
- UNWTO Tourism Highlights, 2011: Edition, UN World Tourism Organization (UNWTO), Madrid.
- VALEČKA J., 2005: Studie o geologické stavbě, litologickém vývoji, geomorfologii, přírodní erozi a erozi ovlivněné člověkem, s doporučením k omezení eroze dané turismem a horolezeckou činností. In: VALEČKA J. et al., 2005: Tiské stěny. Studie zhodnocení vlivu návštěvnosti na přírodní prostředí, návrh opatření. Manuskript pro Správu CHKO Labské pískovce, 4-34.
- VALEČKA J., 2006: Studie o geologické stavbě, litologickém vývoji, geomorfologii, přírodní erozi a erozi ovlivněné člověkem, s doporučením k omezení eroze dané turismem a horolezeckou činností. In: VALEČKA J. et al. 2006: Studie o antropogenních vlivech na připravovanou NPR Kaňon Labe, Návrh opatření. Manuskript pro Správu CHKO Labské pískovce, 5-50.
- VAŘILOVÁ Z. et BELISOVÁ N. [eds.], 2010: Pravčická brána. Správa Národního parku České Švýcarsko, Praha: 239.
- VYSTOUPIL, J. et al., 2006: Atlas cestovního ruchu České republiky. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha: 156.
- VYSTOUPIL J. et ŠAUER M., 2006: Základy cestovního ruchu – Distanční studijní opora. MU, ESF, Brno: 163.
- WCED (The World Commission on Environmental and Development), 1987: Our Common Future. Oxford University Press, Oxford: 374.
- WORLD BANK, 1997: World Development Report 1997: The State in a Changing World. Selected World Development Indicators 1997. World Bank and Oxford University Press, New York: 278

Nomenklatura rostlin a živočichů dle těchto publikací:

- ANDĚRA M., HANZAL V. 1996: Atlas rozšíření savců v České republice – předběžná verze. II. Šelmy (*Carnivora*). Národní muzeum, Praha.
- ANDĚRA M. 2000: Atlas rozšíření savců v České republice – předběžná verze. III. Hmyzožravci (*Insectivora*). Národní muzeum, Praha.
- ANDĚRA M., BENEŠ B. 2001: Atlas rozšíření savců v České republice – předběžná verze. IV. Hlodavci (*Rodentia*) – část 1. Křečkovití (*Cricetidae*), hrabošovité (*Arvicolidae*), plchovití (*Gliridae*). Národní muzeum, Praha.

- ANDĚRA M., BENEŠ B. 2002: Atlas rozšíření savců v České republice – předběžná verze. IV. Hlodavci (*Rodentia*) – část 2. Myšovití (*Muridae*), myšivkovití (*Zapodidae*). Národní muzeum, Praha.
- ANDĚRA M., ČERVENÝ J. 2004: Atlas rozšíření savců v České republice – předběžná verze. IV. Hlodavci (*Rodentia*) – část 3. Veverkovití (*Sciuridae*), bobrovití (*Castoridae*), nutriovití (*Myocastriidae*). Národní muzeum, Praha.
- ANDĚRA M., HANZAL V. 1995: Atlas rozšíření savců v České republice – předběžná verze. I. Sudokopytníci (*Artiodactyla*), zajáci (*Lagomorpha*). Národní muzeum, Praha.
- KUBÁT K., et al. [eds], 2002: Klíč ke květeně České republiky. [Key to the Flora of the Czech Republic.]. Academia, Praha: 928.

Citovaná legislativa:

- Směrnice Rady 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků (směrnice o ptácích)*
- Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích).*
- Vyhláška č. 142/2010 Sb. o vyhlášení Národní přírodní rezervace Kaňon Labe a stanovení jejích bližších ochranných podmínek.*
- Vyhláška č. 249/1995 o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny*
- Vyhláška č. 413/2004 o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných obcích a jejich částech za památkové zóny a určení podmínek pro jejich ochranu*
- Výnos MK ČSR ze dne 27. června 1972 č. j. 4946/72-II/2, o zřízení chráněné krajinné oblasti "Labské pískovce" (publ. Věstník MŠ a MK ČSR seš. 9/1972), (reg.) - částka 22/1972 Sb.*
- Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, v platném znění.*
- Zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)*
- Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.*
- Zákon č.129/2000 Sb. o krajích*
- Zákon č.161/1999 Sb. kterým se vyhlašuje Národní park České Švýcarsko, v platném znění.*

Internetové zdroje:

- AOPK ČR, 2005: Natura 2000: [online] [cit. 4. 2. 2012]. Dostupné z<
<<http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php>>
- AOPK ČR, 2008: Metodické listy AOPK ČR: [online] [cit. 18. 1. 2012]. Dostupné z<
<http://www.horyinfo.cz/storage/1238678346_sb_mlaopkhorolezectvi.pdf>
- AOPK ČR, 2011: Naučné stezky: [online] [cit. 28. 10. 2011]. Dostupné z
<<http://old.ochranaprirody.cz/labskepiskovce/index.php?cmd=page&id=559>>

- AOPK ČR- SCHKO LP, 2010: Chráněná území., [online] [cit. 20. 10. 2011].
Dostupné z <<http://old.ochranaprirody.cz/labskepiskovce/index.php?cmd=page&id=1392>>
- AGENTURA CZECH TOURISM, 2010: Návštěvnost turistických cílů v ČR 2010, [online] [cit. 15. 9. 2011]. Dostupné z <<http://vyzkumy.czechtourism.cz>>
- AGENTURA CZECH TOURISM, 2012: Informační centra v regionech, [online] [cit. 13. 2. 2012]. Dostupné z <<http://www.czechtourism.cz/informacni-centra/informacni-centra-v-regionech/>>
- CENIA, 2009: Statistická ročenka životního prostředí ČR 2009, [online] [cit. 20. 12. 2011]. Dostupné z <[www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFYXSS4W](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFYXSS4W)>
- ČHMÚ, 2011, [online] [cit. 20. 12. 2011]. Dostupné z <http://www.chmi.cz/portal/dt?portal_lang=cs&menu=JSPTabContainer/P1_0_Home>
- ČSÚ, 2011: Databáze Hromadných ubytovacích zařízení ČR, [online] [cit. 13. 12. 2011]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/lexikon/uz.nsf/openkraj?openform&:cz042>>
- ČSÚ, 2010: Územně analytické podklady v obcích vybraného SO ORP, [online] [cit. 8. 3. 2012]. Dostupné z <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?&parhod_id0=30522&cislotab=UA_P6020PU_OB1.32&verze=1&voa=graf&str=tabdetail.jsp&voa=tabulka>
- SCHKO LP, 2010: Souhlas k vyznačení přístupových cest a vyhrazení míst k provozování horolezectví v Národní přírodní rezervaci Kaňon Labe, [online] [cit. 20. 6. 2011]. Dostupné z <<http://www.horosvaz.cz/res/data/047/005498.pdf>>
- SPF GROUP, 2009: Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje na roky 2010 – 2015 – Marketingový a analytický průzkum [online] [cit. 19. 3. 2012]. Dostupné z <http://www.krustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1643899&p1=117147>
- PÍSKAŘI, 2011, [online] [cit. 20. 6. 2011]. Dostupné z <<http://www.piskari.cz/lezeni-labak-ceskosaske-svycarsko.php>>
- HOROSVAZ, 2011: Horolezecké sektory, skály a sektory [online] [cit. 15. 2. 2012]. Dostupné z <http://skaly.horosvaz.cz/4_db_index.asp>
- MŽP ČR, 2006: Staré ekologické zátěže, [online] [cit. 7. 3. 2012]. Dostupné z <http://www.mzp.cz/cz/stare_ekologicke_zateze>
- SWACZYNOVÁ P., 2007: Turistická informační centra jako součást informačního systému regionu (se zaměřením na Euroregion Těšínské Slezsko). Ikaros, Praha., 2007: 11/. 9 [online] [cit. 13. 02. 2012]. Dostupné z <<http://www.ikaros.cz/node/4299>>.
- ŠAUER, M., 2005: Vybrané problémy marketingu cestovního ruchu (Maketa návrhu produkt destinace). Studijní text, ESF MU, Brno, [online] [cit. 5. 3. 2012]. Dostupné z <http://is.muni.cz/do/1456/soubory/katedry/kres/3910085/MSMT_MARCR.pdf>

KÚ ÚSTECKÉHO KRAJE, 2009: Územně analytické podklady ústeckého kraje. T-plan, 2009. [online] [cit. 19.3.2012]. Dostupné z< <http://www.kr-ustecky.cz/rozvoj.asp>>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Celosvětový nárůst zahraničních turistů	12
Tabulka 2: Klasifikace měkkého a tvrdého cestovního ruchu	13
Tabulka 3: Horolezecké sektory, skály a cesty na území CHKO LP.....	29
Tabulka 4: Vyhodnocení rizik - cyklistika.....	30
Tabulka 5: Vyhodnocení rizik - pěší turistika.....	30
Tabulka 6: Vyhodnocení rizik - horolezectví.....	31
Tabulka 7: Intenzita negativního vlivu	32
Tabulka 8: Počet návštěvníků PP Tiské stěny.....	32
Tabulka 9: SWOT analýza	35

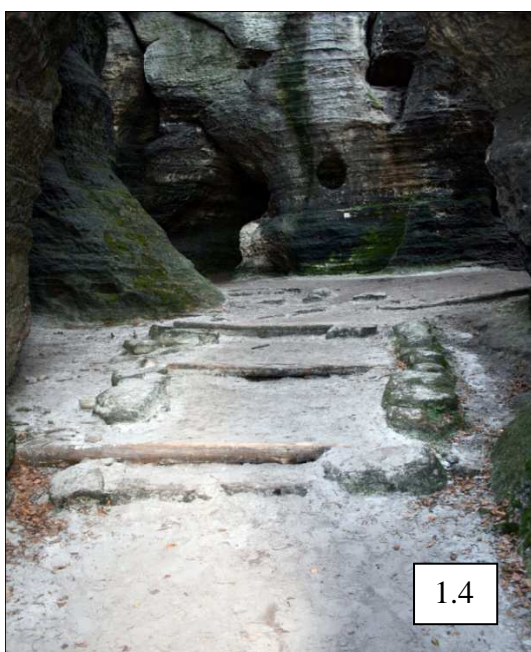
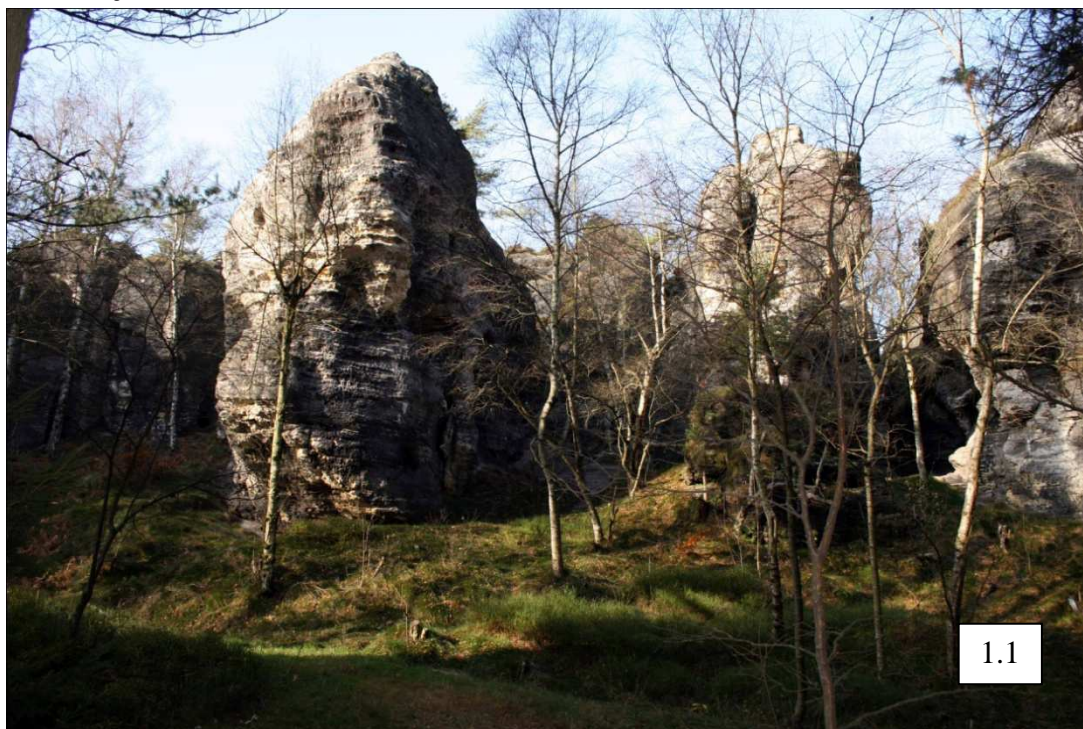
Seznam obrázků

Obrázek 1: Vymezení zájmové oblasti v rámci ČR, ...	11
Obrázek 2: H-Z-S-D-O (DPSIR) rámec	14
Obrázek 3: CHKO LP	18
Obrázek 4: Typická krajina labských pískovců	19
Obrázek 5: Koeficient ekologické stability	34

Seznam příloh

Příloha 1: Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO LP	2
Příloha 2: Seznam kulturních památek na území CHKO Labské pískovce.....	3
Příloha 3: Seznam zjištěných HUZ na území CHKO LP	5
Příloha 4: Ochranné podmínky – ptačí oblast Labské pískovce	6
Příloha 5: Souhrnné schéma – Návrh politiky územního rozvoje ČR (PÚR) 2008.....	7

Přílohy

- 1.1 Malé Tiské Stěny – ideální stav původní porost
- 1.2 Erozní rýhy u vchodu do PP Tiské Stěny, mimo značené cesty
- 1.3 Velké stěny, vytvářejí se erozní rýhy mimo naučnou stezku
- 1.4 Velké stěny, skalní soutěska na severní straně, odnos písku je zpomalován příčně položenými kmeny a bočními kamennými zídkami

foto: J. Nováková

2.1

2.2

2.1 Schody, opatření - napříč položené kmeny
2.2 Přístupová cesta bez většího dopadu na vegetaci

foto: J. Nováková

Foto 2: Levý břeh kaňon Labe

3.1

3.2

3.1 Počínající odnos písku
3.2 Místo pod nástupem na skálu, bez vegetace
foto: J. Nováková

Foto 3: Pravý břeh kaňon Labe

4.1 Stržený ocelový mostek po povodni v roce 2010
4.2 Povodní poničené koryto říčky Chřibské Kamenice
foto: J. Nováková

Maloplošná chráněná území			
Kategorie	Název	Rozloha (ha)	Rok zřízení/Vyhlášení
<i>Národní přírodní rezervace</i>			
NPP	Kaňon Labe	480,30	2010
<i>Přírodní rezervace</i>			
PR	Pavlıno údolí	182,91	2009
PR	Niva Olšového potoka	16,89	2002
PR	Stará Oleška	10,81	1995
PR	Čabel	9,19	1973
PR	Arba	3,98	1996
PR	Libouchecké rybníčky	2,17	1996
PR	Rájecká rašeliniště	1,68	2004
PR	Pod Lesem	1,27	1997
PR	Za pilou	1,06	1999
PR	Pekelský důl	0,47	1997
<i>Přírodní památka</i>			
PP	Tiské stěny	99,56	1990
PP	Hofberg	0,83	2000
PP	Rybník u Králova mlýna	0,60	2000
PP	Meandry Chřibské Kamenice	0,59	2010
PP	Jeskyně pod Sněžníkem	0,10	1999

Příloha 1: Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO LP
Zdroj: (AOPK - S CHKO LP, 2010), vlastní konstrukce

Zóna	Obec	Část obce	Číslo	Památka
PB	Arnoltice	Arnoltice		kostel Nanebevzetí P. Marie
PB	Arnoltice	Arnoltice		socha P. Marie Assumpty
PB	Arnoltice	Arnoltice	čp.31	venkovská usedlost
PB	Arnoltice	Arnoltice		větrný mlýn
PB	Hřensko	Hřensko		kostel sv. Jana Nepomuckého
PB	Janov	Janov		smírčí kámen
PB	Janov	Janov		kaple
PB	Janov	Janov	čp.2	venkovská usedlost
PB	Janov	Janov	čp.88	venkovská usedlost
PB	Janov	Janov	čp.116	venkovská usedlost
PB	Janov	Janov	čp.126	venkovská usedlost
PB	Janov	Janov	čp.179	venkovská usedlost
PB	Janov	Janov	čp.180	větrný mlýn
PB	Jetřichovice	Jetřichovice		kostel sv. Jana Nepomuckého
PB	Jetřichovice	Jetřichovice		jeskyně, archeologické stopy
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.6	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.9	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.10	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.38	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.64	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.69	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.100	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.101	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.110	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice	čp.116	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Jetřichovice		hrad Falkenštejn
PB	Jetřichovice	Rynartice		přírodní výtvor trpasličí skála
PB	Jetřichovice	Rynartice		jeskyně trpasličí, archeologické stopy
PB	Jetřichovice	Rynartice	čp.81	zámek - zámeček Na Tokání
PB	Jetřichovice	Všemily		kaple
PB	Jetřichovice	Všemily	čp.2	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Všemily	čp.15	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Všemily	čp.51	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Všemily	čp.53	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Všemily	čp.79	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa		hrad Šauenštejn, zřícenina
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.6	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.10	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.11	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.12	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.23	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.27	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.46	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.59	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.84	venkovská usedlost
PB	Jetřichovice	Vysoká Lípa	čp.97	venkovská usedlost

PB	Krásná Lípa	Dlouhý Důl	čp.5	venkovská usedlost
PB	Krásná Lípa	Sněžná		kostel P. Marie Sněžné
PB	Krásná Lípa	Sněžná		socha sv. Jana Nepomuckého
PB	Labská Stráň	Labská Stráň	čp.1	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň		boží muka zvaná Gutbauerova
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.1	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.7	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.8	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.9	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.10	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.11	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.12	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.13	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.26	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.33	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.35	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.36	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.40	venkovská usedlost
PB	Růžová	Kamenická Stráň	čp.41	venkovská usedlost
PB	Růžová	Růžová		kostel sv. Petra a Pavla
PB	Růžová	Růžová		smírčí kříž
PB	Růžová	Růžová	čp.193	venkovská usedlost
PB	Růžová	Růžová	čp.286	větrný mlýn
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice		kostel sv. Václava
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice		sousoší Korunování P. Marie
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.2	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.6	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.11	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.20	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.21	venkovská usedlost

PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.26	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.39	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.45	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.46	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.64	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.66	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.79	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.83	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.97	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.115	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.155	venkovská usedlost
PB	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	čp.163	venkovská usedlost
PB	Staré Křečany	Brtníky		sloup se sochou Panny Marie Bolestné
PB	Staré Křečany	Brtníky	čp.165	venkovská usedlost
PB	Staré Křečany	Brtníky		smírčí kříž
PB	Staré Křečany	Kopec		venkovská usedlost
PB	Staré Křečany	Kopec		sloup se sochou sv. Antonína
LB	Děčín	Děčín X-Bělá		kostel sv. Františka Xaverského
KL	Děčín	Děčín XIV-D. Žleb		kostel Nejsvětější Trojice
PB	Janská	Janská		věžeňský tábor Rabštejn
LB	Jílové	Sněžník		rozhledna
LB	Jílové	Jílové	Č.p.39	zámek

Příloha 2: Seznam kulturních památek na území CHKO Labské pískovce

Zdroj: Upraveno dle „Konceptce rozvoje cestovního ruchu v Českém Švýcarsku“

Kategorie	Zóna	Adresa	Název	Sezónní provoz	Kapacita	Počet míst pro stany a karavany
Hotel *	KL	Děčín XIV, Dolní Žleb, 26	Hotel Piccolo	letní provoz	10 a méně	žádné
Penzion	KL	Děčín XV, Prostřední Žleb, Žlebská 68	PENSION 68	celoroční provoz	10 a méně	žádné
Hotel **	LB	Děčín XVIII, Maxičky, 1	Hotel Maxičky	celoroční provoz	11 až 50	žádné
Ostatní zařízení	LB	Jílové, Martiněves, Lipová 132	Chata Mír	letní provoz	11 až 50	žádné
Hotel **	LB	Jílové, Sněžník, 105	Švýcarský dům	celoroční provoz	11 až 50	žádné
Hotel ***	LB	Jílové, Sněžník, 29	Hotel Sněžník	celoroční provoz	11 až 50	žádné
Penzion	LB	Jílové, Sněžník, 67	Penzion Tlustá Dáma	celoroční provoz	10 a méně	žádné
Penzion	LB	Jílové, Sněžník, 95	Penzion Hraniční bouda	celoroční provoz	11 až 50	žádné
Penzion	LB	Tisá, 120	Penzion Tisá	letní i zimní provoz	10 a méně	žádné
Hotel **	LB	Tisá, 257	Restaurace turistická chata	celoroční provoz	11 až 50	žádné
Penzion	LB	Tisá, 302	Penzion Na kovárně	celoroční provoz	10 a méně	žádné
Hotel *	LB	Tisá, 355	Hotel Tisá	letní provoz	11 až 50	žádné
Kemp	LB	Tisá, Ostrov, 10	Autocamp pod Císařem	letní provoz	11 až 50	101 a více
Hotel ****	LB	Tisá, Ostrov, 12	Hotel Ostrov	celoroční provoz	11 až 50	žádné
Kemp	LB	Tisá, U tábořiště 353	Veřejné tábořiště Tisá	letní provoz	10 a méně	11 až 50
Hotel ****	PB	Hřensko, 37	Hotel Praha	letní i zimní provoz	11 až 50	žádné
Ostatní zařízení	PB	Hřensko, Nábřeží 110	Restaurace Blesk	letní provoz	10 a méně	žádné
Chatová osada	PB	Huntřívov, 51	Chatová osada Pod lesem	letní provoz	11 až 50	žádné
Kemp	PB	Huntřívov, Stará Oleška 134	Autokemp Aljaška	letní provoz	11 až 50	10 a méně
Penzion	PB	Huntřívov, Stará Oleška 136	Penzion Vyhlička	celoroční provoz	11 až 50	žádné
Kemp	PB	Huntřívov, Stará Oleška,	Autokempink Česká brána	letní provoz	11 až 50	101 a více
Penzion	PB	Janov, 206	U Rytíře	letní provoz	11 až 50	žádné
Penzion	PB	Janov, 22	Penzion Pastis	celoroční provoz	10 a méně	žádné
Penzion	PB	Janov, 226	Penzion U Václava	letní provoz	11 až 50	žádné
Penzion	PB	Jetřichovice, 105	Penzion Pod skálou	letní provoz	10 a méně	žádné
Hotel ***	PB	Jetřichovice, 106	Hotel Bellevue	celoroční provoz	11 až 50	žádné
Penzion	PB	Jetřichovice, 117	Restaurace U Loupežáku	letní provoz	10 a méně	žádné
Penzion	PB	Jetřichovice, 127	Lovecká chata Na Tokání	celoroční provoz	10 a méně	žádné
Ostatní zařízení	PB	Jetřichovice, 134	Jeloma	letní provoz	10 a méně	žádné
Penzion	PB	Jetřichovice, 4	Penzion Švýcarský dvůr	letní provoz	10 a méně	žádné

Penzion	PB	Jetřichovice, 43	Penzion Starý mlýn	celoroční provoz	10 a méně	řádné
Penzion	PB	Jetřichovice, 57	Penzion Dřevák	letní provoz	10 a méně	řádné
Penzion	PB	Jetřichovice, 73	Penzion Svobodný pán z Falkenštejnu	letní provoz	11 až 50	řádné
Hotel ***	PB	Jetřichovice, Rynartice, 44	Hotel Zámeček	celoroční provoz	11 až 50	řádné
Chatová osada	PB	Jetřichovice, Rynartice, 82	Lovecká chata Na Tokánř	celoroční provoz	10 a méně	řádné
Kemp	PB	Jetřichovice, Vysoká Lípa, 1	Mosquito Intercamp Vysoká Lípa	letní provoz	11 až 50	101 a více
Hotel **	PB	Jetřichovice, Vysoká Lípa, 114	Hotel Zámeček	letní provoz	11 až 50	řádné
Hotel *	PB	Jetřichovice, Vysoká Lípa, 43	Hotel Lípa	celoroční provoz	11 až 50	řádné
Penzion	PB	Jetřichovice, Vysoká Lípa, 125	Penzion Na výslunř	celoroční provoz	10 a méně	řádné
Penzion	PB	Kunratice, Studený, 35	Penzion Kamzřk	celoroční provoz	11 až 50	řádné
Penzion	PB	Labská Stráň, 10	Pension Rimi	celoroční provoz	11 až 50	řádné
Hotel ***	PB	Labská Stráň, 105	Hotel Belveder	celoroční provoz	11 až 50	řádné
Penzion	PB	Růřová, 195	Penzion Růřák	celoroční provoz	10 a méně	řádné
Hotel ***	PB	Růřová, 45	Rekreační středisko SIDI	letní provoz	10 a méně	řádné
Ostatnř zařízení	PB	Srbská Kamenice, 106	Penzion Pod kařtany	celoroční provoz	10 a méně	řádné
Kemp	PB	Srbská Kamenice, 148	Intercamp U Ferdinanda	letní provoz	11 až 50	11 až 50
Penzion	PB	Srbská Kamenice, 204	Penzion Les	celoroční provoz	10 a méně	řádné
Penzion	PB	Srbská Kamenice, 44	Penzion Bařta	letní provoz	10 a méně	řádné
Penzion	PB	Srbská Kamenice, 61	Penzion restaurant Vesna	celoroční provoz	10 a méně	řádné
Penzion	PB	Srbská Kamenice, 88	Penzion Romance	letní provoz	10 a méně	řádné
Turistická ubytovna	PB	Krásná Lípa Vlřř Hora, 146	Českolipská chata	Celoroční provoz	10 a méně	řádné

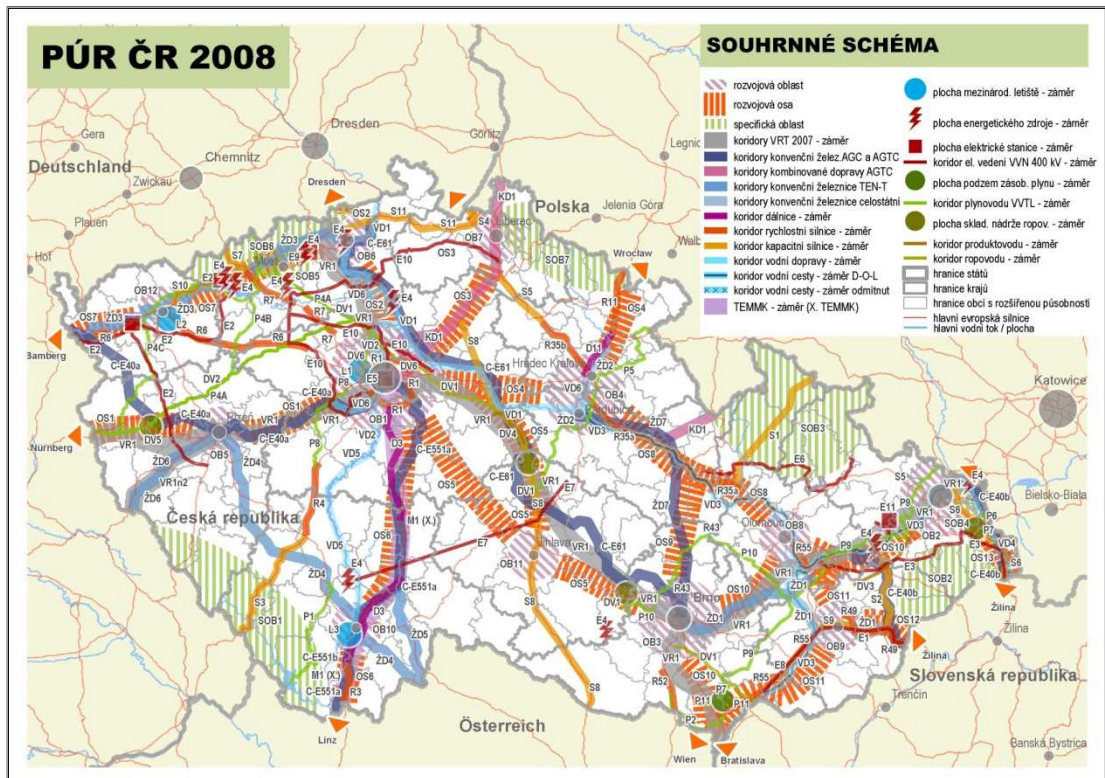
Přřlaha 3: Seznam zjiřtěnřých HUZ na územř CHKO LP

Zdroj : Upraveno dle řSÚ, Hromadná ubytovacř zařízení řR 2011(řSU 2010)

Ochranné podmínky - ptačí oblast Labské pískovce:

Činnosti, ke kterým je třeba souhlas orgánů ochrany přírody (Nařízení vlády č. 683/2004 Sb., ze dne 8. prosince 2004, § 3)

- 1) Jen s předchozím souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody lze v ptačí oblasti, mimo současné zastavené a zastavitelné území obcí
  - a) provádět veškeré mýtní a předmýtní úmyslné těžby a mechanizované práce v pěstební činnosti v lesních porostech ve vzdálenosti menší než 200 m od známého hnízdiště sokola stěhovavého v době od 1. března do 30. června,
  - b) provádět veškeré mýtní a předmýtní úmyslné těžby a mechanizované práce v pěstební činnosti v lesních porostech ve vzdálenosti menší než 200 m od známého hnízdiště výra velkého v době od 15. února do 30. května,
  - c) nově umisťovat myslivecká zařízení ve vzdálenosti menší než 200 m od známých hnízdišť sokola stěhovavého a výra velkého.
- 2) Jen s předchozím souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody lze v ptačí oblasti mimo současné zastavené a zastavitelné části území obcí a mimo území Národního parku České Švýcarsko
  - a) měnit druh pozemku a způsoby jejich využití,
  - b) na pozemcích, které nejsou určeny k plnění funkcí lesa, provádět činnosti, včetně údržby odvodňovacích systému vyvolávající změnu výše ustálené hladiny povrchové a podzemní vody, která by mohla způsobit změnu biotopu druhu, pro který je oblast zřízena,
  - c) organizovat sportovní soutěže a jiné akce s hromadnou účastí, realizované mimo stálé sportovní areály a vyznačené turistické trasy,
  - d) vytyčovat nové turistické, cyklistické, jezdecké a lyžařské trasy.
- 3) Souhlas příslušného orgánu ochrany přírody není třeba
  - a) k činnostem podle odstavce 2 písm. b), jde-li o postup v souladu s manipulačními řády vodních děl,
  - b) k činnostem podle odstavců 1 a 2, jestliže se jedná o činnosti prováděné dle zvláštních právních předpisů na území stanoveného dobývacího prostoru a výhradních ložisek,
  - c) k činnostem podle odstavce 2 písm. a), pokud tyto činnosti podléhají rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu a příslušný orgán ochrany přírody k němu vydal stanovisko.
- 4) Lokalizaci známých obsazených hnízdišť uvedených v odstavci 1 písm.
  - a) a b) sdělí písemně vlastníkům dotčených lesních pozemků příslušný orgán ochrany přírody před počátkem doby omezení těžební činnosti.

Příloha 5: Souhrnné schéma – Návrh politiky územního rozvoje ČR (PÚR) 2008